

ŞİZOFRENGİ

kek

haruçlu

uzumlu

limonlu

kakaolu

kayıp kalabalıklar arasında görürdüm onu, belki de gördüğümü sanırdım.

bir tren istasyonunda ya da vapur iskelesinde ya da otobüs kuyruğunda, bir hayalet gibi yanıma yaklaşırdı. Büyülenirdim. Konuşmaya çalışırdım. Konuşamazdım. Yanımda biraz daha kalmasını isterdim. Soluk alışını duymayı. Çok isterdim. Bana bakmazdı, beni görmezdi. Onu seyrederdim. Sessizce onu seyrederdim.

bana küçük, tatlı oyunlar oynardı, farkında bile olmadan. Ona yer açardım otursun diye oturmadan, ona selam verirdim alsın diye almadan geçerdi.

gece sokaklarda yalnız başıma dolaşır, hep onu arardım, sanki birdenbire önüme çıkıverecekmiş gibi.

evlerin önünden geçerken hep pencerelere bakardım, birdenbire bir ışık yanacak, bir ip sarkıtılacak ve O usulca yanıma iniverecekmiş gibi.

beklerdim. Bana geleceği,elimi tutacağı ve bir daha hiç bırakmayacağı günü beklerdim.

o benim juliette'imdi.

romeo
is bleeding

"Aşk 'nefsini feda etme' şeklinde olduğu zaman gerçektir. Evet, aşk demek, vakti, parayı, kuvveti, bedeni sevilen şey için adamak demektir."

"Aşk, bir veya birkaç şeyi diğerlerine tercih etmek değil, kendi şahsı dışında olan birşeyin iyilik ve menfaatini hedeflemektir, ki bu, insanda şahsi menfaatlerden feragat edildikten sonra ortaya çıkar."

Şimdi geriye bakıp o zamanları düşündüğümde açıkça görüyorum ki, benim inancım -yani hayvani saikler yanında hayatımı harekete geçiren şey- o zamankı tek hakiki inancım, mükemmelleşmeye olan inançtı. Ama bunu ifade edemiyordum. Fakat mükemmelleşmeye çalışıyordum. Yani, elimden geldiğince ve karşılaştığım herşeyi öğreniyordum. İrademi mükemmelleştirmeye çalıştım. Kendime hayat kaideleri tesbit ettim, onlara uymaya çalıştım. Çeşit çeşit tahminlerle gücümü ve hünerimi artırarak, her türlü mahkumiyete katlanma ve tahammül etme yeteneğimi eğiterek, kendimi vücutça geliştirmeye çalıştım. Ve bütün bunları mükemmelleşme olarak kabul ediyordum. Pek tabii, bunun esaslarını, ahlaki mükemmelleşme teşkil ediyordu. Ama onun yerini, hemen, genel anlamda mükemmelleşme, yani kendim ya da Tanrı nazarında değil, başka insanlar karşısında daha iyi olma arzusu aldı. Ve hemen sonra da bu gayretim, yani başka insanlar karşısında daha iyi olma gayretinin yerini, diğer insanlardan daha meşhur, daha değerli, daha zengin olma arzusu aldı...

Sanırım bir çokları, pek çok insan aynı şeyleri yaşamıştır. Ruhumun en derinliklerinde iyi insan olma arzusu yer etmişti. Ama iyiyi ararken serde gençlik vardı, ihtiraslarım vardı, yalnızdım, yapayalnızdım. En özlediğim arzumu, yani ahlaken iyi olma arzumu kelimelere dökmeye kalkıştığımda, küçümseme ve alayla karşılaşıyor, kendimi berbat ihtiraslara terkettikçe de alkışlanıyor ve teşvik ediliyordum.

Hırs, tahakküm, menfaatperestlik, şehvet, kibir, hiddet, intikam hırsı, işte bütün bunlar revaçtaydı.

Kendimi bu ihtiraslara kaptırdıkça, yetişkinlere benziyor ve benden memnun olunduğunu hissediyordum...

On yıl, işte böyle yaşadım.

Yazarlık faaliyetine işte bu sıralar başladım, hem de kibirden, menfaatperestlikten ve gururdan. Hayatımda yaptığım şeyleri, yazılarımda da yaptım. Ün ve para için yazıyordum ya, bunların uğruna iyinin ezilmesi, çirkinin dile getirilmesi gerekiyordu. Nitekim, ben de öyle yaptım. Yazılarımda, lakaydlıkla, hatta hafif bir alay perdesi altında çok defa, benim hayatımın anlamı olan iyiye ulaşma çabasını gizlemeye çalıştım. Ve ne geçti elime? İnsanlar beni alkışladılar ya!

Yirmialtı yaşımda, savaştan sonra Petersburg'a geldim ve yazarlarla tanıştım. Beni kendi ayarlarında bir arkadaş olarak aralarına aldılar ve bana iltifatlarda bulundular. İlişki kurduğum bu insanların, beni o eski asilleşme denemelerimi baştan aşağı yıkan mesleki hayat görüşlerini kendime mal ederken, çevreme bakınacak vaktim yoktu. Bu görüşler, benim sefih hayatıma, onu haklı çıkaracak bir teorinin desteğini veriyordu...

(devamı **Daha sonraları şekiller yazıya dönüşür** sayfasında.)

Yazı, nesneleri tabiattan alıp resimlemekle başlamıştır

Buyrun

Yıllık iznimizin bir bölümünü kullandığımız için dergimize bir süre ara vermek zorunda kaldık. Özür dileriz.

▪ K-ek'te neler var?

Tolstoy var. "Hayat Üzerine Düşünceler"den iki alıntı ile başlayıp, "İtiraflarım" dan seçtiklerimiz ile devam ettik. Furkan Yayınları'ndan çıkan bu iki kitap da çeviri sorunlarına karşın hayata ilişkin olarak bir insanın içten itiraflarını içeriyor.

▪ K-ek'te ayrıca sokak ödevleri, okumadan kitap eleştirileri, otobüs hikayeleri, Diyarbakır'da bir evde kahve içmenin anlatılmaz gariplikleri, Pirosmani, borsadaki canlı türleri, New York'ta meçhul bir Türk yönetmeni, köşe yazarları rehberi, biz ve onların beyin hasarı, televizyon araştırmaları ve daha başka şeyler...

▪ Müjde Ar'ın "Binhan ve Nesrin" i de içeride mevcut.

▪ 'Memlekette her gün bayram' yazısında kaynak olarak Yaman Akbayar'ın "1 Yılın Kılavuzu 1974" adlı kitabından yararlandık.

▪ K-ek'i yapan tatlıcı grubu:

Faruk Baydar, Fatih Altınöz, Tarık Sipahi, Mehmet Şenol, Erkan Altün, Yağmur Taylan, Alper Zorlu, Remzi Yardımcı, Hande Şahiner, Süheyla Gürkan, Muzaffer Göçüncü, Zülal Canpolat, Gülistan Şenol, Durul Taylan, Adnan Özdemir, Yurdaer Altınöz, Kültegin Ögel, Beypazar'lı Mıstık Bey.

▪ Posta Kutumuzu kapattığımızı, yazılar ve mektuplar için dergideki adresimizin geçerli olduğunu iletarek, bu değişikliği yapmamızda rol oynayan ilginç bir mektubu sizlere sunalım şimdi de...

Selamlar

mektup

Şimdi için size adımı vermeye gerek görmüyorum. Aslında bu mektubu yazmama en büyük, hatta tek etken içten gelen, yoğun merak.

Önce size, sizinle nasıl tanıştığımı anlatmalıyım diye düşünüyorum. Size bazı insanlar tarafından - onlara başka türlü nasıl hitab edebilirim bilmiyorum- yazılmış mektuplar postacıların hataları nedeniyle bana ulaştı. Biraz gecikmiş bile olsa ben bu mektupları ve yanı sıra benim mektubumu size ulaştırmak istedim.

Yanıtlar mısınız bilmiyorum, ama size bazı sorularım var. Belkide sizi tanımıyor olduğumdan sorularımı yanıtlamaya gerek görmeyeceksiniz. Ama ben yinede sormak niyetimde ısrarlıyım. Öncelikle siz kimsiniz? Sizden şimdiye dek haberdar olmak için ne yapmalıydım? Tüm o insanlar size neden yazıyorlar? Şizofreni dergisi ne? Size yazılmış mektuplara tek tek yanıt veriyor musunuz? Size hangi konularda neler yazılabiliyor? Tüm bunları gerçekten bilmek isterim.

Size yazılan mektupları başlangıçta sıradan bir neyin nesi olduklarını anlama isteğinden, daha sonraysa olanlara karşı ilgimden hakkım olmayarak okudum. Gördüm ki bu mektuplar etrafımda görmeye çok fazla alışık olmadığım türden insanların kaleminden çıkmış. Olayları sadece yüzeyinden değerlendirmeyen, duyabilen, okuyabilen, algılayan ve düşünebilen, kendini aşma aşamasında hatta belki aşmış kişiler olabilecekleri izlenimine vardım. Hakkınızda bilgi edinme isteğimin en önemli nedeni de bu mektuplardaki yazım tarzıdır.

Size gelen diğer mektupların yanında benimki, okunması ve anlaşılması çok kolay kalıyor olmalı. Ancak o mektuplarda kullanılan kelimelerin benim sözlüğümde bulunmaması bir yana, onlar gibi cümleler kuracak hayal gücüne, bilgi birikimine ve duygu yoğunluğuna sahip olduğumu sanmıyorum. Sanıyı bir kenara bırakıyorum. Öyle olduğunu kesinlikle biliyorum. Buna rağmen mektubumu okursanız - eğer yapıyorsanız- değerlendirme yaparsanız ve yanıtlarsanız beni büyük meraktan kurtarırsınız. Sizi henüz tanımayan birinin sıradan merakını gidermeyle yükümlü olmadığınızı biliyorum. Ancak bilmelisiniz ki bu basit bir merak değil. Öyle hissediyorum ki bu mektuplarda beni çeken bir şey var ve belkide bende böyle mektup yazmak istiyorum.

Teşekkür ederim.

Unutmadan (1): Yeni bir edebiyat dergisi "karayel" Serdar Koçak ve saz arkadaşlarından Tel: 233 33 38-Faks: 247 48 90

Unutmadan (2): Hüseyin Kurnaz ile yazışma adresi; "Hamzalı köyü Nazilli - AYDIN"

Unutmadan (3): Şizofreni'de telefon no'muz yanlış yazılmış. Doğrusu : 260 68 49

Unutmadan (4): Bi şey daha vardı ama

İşte kâğıt ...

o Şimdi New york'ta

İbrahim Birgül ile soğuk bir İzmir gecesinde tanıştım. Uzun boyluydu, konuşurken bakışlarını karşısındaki insandan kaçırıyor, sanki hayali bir kişiye hesap verircesine olmayan noktalara dikiyordu gözlerini. Futbol aşığı bir grup yatılı okul öğrencisi, İngiltere'ye 8-0 yenildiğimiz o unutulmaz maçı izliyorduk. Ağızlarımızı bıçak açmıyordu; İngiltere yedinci golü attıktan hemen sonra, henüz tanışmadığım yanımdaki okul arkadaşım kibarca bana doğru eğildi, 'Sigaran var mı?' dedi. Ne yazık ki yatakhanede olduğunu söyledim. Odamı tarif ettirdi bana, onbuçuk gibi odamda olur muydum. "Büyük ihtimalle".

Şimdi İbrahim Birgül'ün Amerika'daki olağanüstü sinema kariyerini izlerken hep o gece geliyor aklıma: Dolabın içindeki 'Taxi Driver' afişini görünce yüzünde beliren gülümseme, Scorsese hakkında hâlâ unutamadığım vecizeleri, soğuk İzmir gecesine bakarken araya mecburen giren aşk temaları eşliğinde yürüttüğümüz coşkulu sinema muhabbeti. Coen kardeşlerden Bertolucci'ye, Wajda'dan Boorman'a atlayıp aklı selim sahibi her sinema delisi gibi en büyük isimde birleşmiştik: Tabii ki Charlie Chaplin.

Evet Şizofrengi okurları, sizlere UCLA mezunu Türkiyeli genç bir sinema dahisini tanıtmak istiyorum. Başarısını kimse öngöremedi, buradaki arkadaşları (ben dahil) İbrahim'in UCLA'ya girişini de, oradan başarıyla mezun oluşunu da sükunetle karşıladık. Ne zaman ülkeye geri dönüp başarılı ve 'ses getiren' reklam filmlerine imza atmaya başlayacağını merak ediyorduk yalnızca. Ya da belki, orada moda olan birkaç romanı okuyup özenti bir senaryo ve uçuk/imkansız düşüncelerle arada sırada Türkiye'ye uğrayacak, başımızı ağrıtacaktı. Bu ülke bizi o kadar sinik ve nemrut yapmıştı ki, aklımıza başka seçenek gelmiyordu.

Bunlar olmadı, onun yerine geçen yaz (Temmuz ayında) bir video kaset geldi İbrahim'den. Ben burada bu kasetten söz etmek istiyorum.

Kasette İbrahim'in yazdığı ve yönettiği iki film var. "Men Don't Cry"-"Erkekler Ağlamaz" (1991) İbrahim'in henüz öğrenciyken yaptığı 72 dakikalık bir çalışma. Tarif edilemez bir ustalıkla yönetilmiş bir kara mizah şaheseri. Birçok açıdan geleceğin sinema ustasını müjdeliyor; filmin yenilikçi üslubu okuldan yeni mezun bir sinemacının gençlik heyecanıyla açıklanamayacak kadar karmaşık, gizemli.

"Men Don't Cry", Seattle'da başlayıp New York'taki bir apartman dairesinde biten son derece başarılı bir bilim-kurgu filmi. Finalde, 21. yüzyıla özgü bir insan türü olduklarını anladığımız dört kişinin trajikomik serüveni. Birbirlerine 89,90,91 ve 93 şeklinde hitap eden bu dört kişi, insan olduklarını sanıyorlar, ancak tek sorunları var: Bir türlü neşelenemiyorlar. Yürüyerek yaptıkları uzun yolculuk boyunca neşelenmek için yollar arıyorlar, ta ki bu özelliğin yalnızca insanlara ve köpeklere ait olduğunu anlayana kadar.

"Legal Weapon"-"Yasal Silah" (1992) ise adından da anlaşılacağı gibi, zincirlerinden boşanmış bir yaratıcılığın ürünü olağanüstü bir siyasal taşlama. Film 1999 yılında geçiyor; adalet ve hukuk mekanizmasının tamamen çöktüğü bir ülkede silah taşımak yasallaşıyor ve insan öldürmek günlük hayatın bir parçası haline geliyor. Bu ülkede aşıklar, dargınlar, çocuklar, iş arkadaşları, karı kocalar, kısaca herkes en ufak bir öfke patlamasında birbirini öldürüyor. Yer yer Kubrick'in ünlü "Otomatik Portakal"ını (Clockwork Orange) anımsatan tarzının arkasında, Doğu'ya özgü 'nedensiz şiddet' diyebileceğim bir ruh durumunun izleri var filmde.

Giderek grotesk bir anlatıma dönüşen "Legal Weapon" un son karelerinden biri

biz bu filme lâyık değiliz

Yasal Silah (Legal Weapon), **Yönetmen: İbrahim Birgül, Yapımcı: Eric Fellner, Oyuncular: Paul Drayson, Bijan Sedghi, David Ure, 97 dk.1992 A.B.D yapımı.**

İnsan hayatında göktaşlarının büyük önemi vardır. Ansızın yükseklerden aşağıya süzülür ve bedenlerinize çarparlar. İrili ufaklı milyonlarca meteorla doludur gökyüzü. Ve boyutlarına bağlı olarak olmadık etkilerde bulunurlar. Kimisi parçalar geçer, kimisi sizi kıçüstü yere oturtur, kimisi de yönünüzü çevirirler.

Filmi karlı bir kış akşamı Durul'la birlikte apartmanın en üst katında yaşayan genç insanların dairesinin polisçe kuşatıldığı gece izlemiştik. Ne yazık ki düşünmekten her zaman utanç duyduğum şu cümle hemen peşinden geliyor. Dışarda en üst kata ateş eden yeşil insanlara şöyle bir baktıktan sonra filmden kendimizi alamadık ve tekrar ekrana döndük. Tahmini olarak filmin üç dakikasını kaçırdık. Video kaset olmasına rağmen nedenini şu an pek hatırlamıyorum. İkimizden de o bölümü bir daha izleme önerisi gelmedi ve kaset içinde durduğu video göstericiyle birlikte çalındı. Şimdi düşünüyorum da o geceyi izleyen aylarla birlikte beni bir türlü terk etmeyen "Biz bu filme layık değiliz" duygusunda, o eksik parçanın da bir etkisi olmalı.

Zannediyorum sanattaki o bayağı yönü ilk defa bütün iğrençliğiyle o gece gördüm. O kaset-

Çizgi üzeri yarım güneş = doğmak

Bu insanların, yani benim yazarlık yapan arkadaşlarımın hayat felsefelerinin özü şuydu: Hayat, genel olarak ilerleme yoluyla gelişmektedir. Bu gelişmede biz fikir adamlarının payı en büyüktür ve fikir işinin erleri arasında en büyük etki de biz sanatçıların, şairlerindir. Bizim mesleğimiz, insanlara ders vermektir. Ama, "Ben ne biliyorum ve ne öğretebilirim?" tarzındaki fıtri soru bizi taciz etmesin diye bu teori, bunu bilmeye ihtiyacımız olmadığını, şairin bunu kendiliğinden öğreteceğini va'zediyordu. Ben kendimi eşi olmayan bir sanatkar ve şair olarak görüyordum ve bu teoriyi benimsememem, pek tabii idi. Ben, yani sanatkar ve şair olan ben, yazıyordum, ne olduğunu kendim de bilmeden öğretiyordum.

Edebiyatın önemine ve hayatın ilerleyişine olan bu inanç, bir din idi ve ben onun rahiplerinden biriydim...

Bu hayatın ikinci ve özellikle de üçüncü yılında, bu inancın yanılmazlığından şüphelenmeye başladım ve onu incelemeye koyuldum. Şüphelenmeye götüren ilk saik, bu inancın rahipleri arasındaki çekişmeyi farketmemdi. Bir kısmı diyordu ki, "Hayır biz hakiki olanız, karşı taraf yanlış öğretiyor." Ve hepsi tartışıyor, kavga ediyor, birbirlerini alaya alıyorlardı. Üstelik aramızda öyleleri de vardı ki, bunlar, kimin haklı kimin haksız olduğuna hiç önem vermiyorlardı, bu faaliyetlerimizde sadece kendi çıkarlarının peşindeydiler. İşte bütün bunlar, bizim inancımızın doğruluğundan şüphe uyandırıyordu...

O zamanlar hepimiz şuna inanıyorduk: Elden geldiğince çok yazmamız, elden geldiğince çok konuşmamız, elden geldiğince çok yayımlamamız gerekirdi ve bütün bunlar insanlığın selameti için lazımdı. Bizlerde binlercesi, kendi aralarında birbirlerine karşılıklı ters düştükleri ve birbirlerine hakaret ettikleri halde, yine de yayım yapıyor, yazıyor ve başkalarını aydınlatıyorduk. Hiç birşey bilmediğimize, hayatın en yakın sorusunu, ne iyidir ne kötüdür, bunu cevaplandıramadığımıza aldırmayıp, birimiz ötekini dinlemeksizin hep bir ağızdan konuşup duruyorduk. Bakarsın biri ötekine arka çıkardı, kendisine de arka çıkılsın ve övülsün diye; bakarsın hemen biri ötekini tahrik ederdi -tıpkı tımarhanede olduğu gibi. Binlerce işçi gece gündüz güçlerinin sonuna kadar çalışıyor, binlerce kelime basıyor ve postayla bunları bütün Rusya'ya dağıtıyordu; bizse durmadan daha çok daha çok öğretiyorduk. Bize az kulak verilişine öfkelenmekten de bıkmıyorduk...

Son derece önemli kişiler olduğumuza kanaat getirebilmek için bu faaliyetlerimizi savunabilecek bir teoriye ihtiyaç vardı. Böylece meseleyi şöyle düzenledik: Var olan her şey devamlı olarak gelişir. Fakat, bütün bunlar eğitim aracılığıyla gelişir. Eğitim ise, kitapların, gazetelerin dağılım ölçüsüyle orantılıdır. Bize ise kitap ve gazete yayımlayalım diye para ve şan verilmektedir. Demek ki, biz en faydalı ve en iyi insanlarız. Eğer hepimiz aynı fikirde olsaydık, bu teori çok güzel olacaktı. Ama birini dile getirdiği düşünce, hemen ötekinin söylediği bir karşıt düşünceyi çekiyordu...

Ta evleninceye kadar, akla zıt olan bu hayatı yaşayıp gittim. Bu sıralarda yabancı ülkelere seyahate çıktım. Avrupa'da bulunmam ve Avrupa kültürünün mümtaz düşünürleri ile münasebet kurmam, beni içinde yaşadığım genel mükemmelleşme inancında takviye etti; çünkü, aynı inancı onlarda da buldum.Bu inanç bende, çağımız insanlarının çoğunluğunda görülen alışılmış formunu aldı, ve bu, "ilerleme" kelimesiyle adlandırılıyordu. O zamanlar bu kelime ile birşeylerin ifade edildiğine inanıyordum. Ben de, her canlı insan gibi "nasıl yaşayabilirim?" sorusuyla meşgul olduğumda, buna "ilerlemeye uygun tarzda" diye cevap verirken, aslında tıpkı bir kayığa oturmuş, dalgalarla ve rüzgarla sürüklenen bir insan gibi olduğumu, yani bu durumdaki insan için en önemli olan şu tek soruya, "nereye dümen kırmalı?" sorusuna cevap vermeksizin, "bir yerlere götürüyor bizi işte bu" diyen kimse gibi olduğumu kavrayamamıştım...

bir yolculuğun öyküsü

O zamanlar bunu farketmiyordum. Zaman zaman, aklım değil ama duygum, çağımızda insanların hayat hakkındaki eksik bilgilerini perdeledikleri yaygın boş inançlara baş kaldırdı. İşte böyle, Paris'te bulunduğum sıra bir idam infazını görüşüm, ilerleme inancımın bomboş kofluğu konusunda gözümü açtı. Giyotinde kafanın gövdeden nasıl ayrıldığını ve birbiri peşinden nasıl sandığın dibine düştüğünü görünce, kavradım. Aklımda değil, bütün varlığımla kavradım ki, varlığın ve ilerlemenin hiç bir teorisi, bu cinayeti haklı çıkaramaz...

Ve neyin iyi ve zorunlu birşey olduğuna hüküm verecek olan da hakimlerin ve insanların söz ve hareketleri değil, ilerleme de değil, kalbimle birlikte benim...

Ama bütün bunlar, şüphelenmelerimin dağınık halleriydi. Yine de ben eski hayatımı sürdürüyordum ve devamlı olarak ilerleme inancımı koruyordum. "Her şey gelişiyor ve ben de gelişiyorum; her şeyle birlikte benim de ne için geliştiğim, ilerde ortaya çıkacaktır." O zamanki inancımı, işte böyle ifade edebilirim...

Bu onbeş yıl zarfında yazarlığı faydasız bir iş olaak görmeme rağmen, yazmaya son vermedim. Değil mi ki yazarlık mesleğinin tadını bir kez almıştım, değilmi ki o azbuçuk emeğim için son derece büyük para ve alkışın tadını almıştım, kendimi ona adadım; bu durumumu düzeltme ve hayatımın, genel olarak hayatın anlamı konusunda ruhumda başgösteren bütün soruları uyuşturmak için bir çare olarak...

Şimdi, kendim için tek hakikat olan şeyi, yazılarımda öğretiyordum: Yani böyle yaşamak gerektiğini, insanın en rahat ettiği yerin ailesi olduğunu. Böyle yaşayıp gittim. Ama, beş yıl önce tuhaf birşeyle karşılaştım: Şüphe anları sarıyordu beni, hayatın düpedüz durduğu anlar, sanki nasıl yaşamam gerektiği, ne yapmak gerektiğini bilmiyor gibiydim. Dengem kayboldu ve melankoliye düştüm. Fakat bu gelip geçti, eskisi gibi sürdürdüm hayatımı. Sonra bu şüphe anları tekrarladı, daha sık, ve hep aynı şekilde. Hayatımın durduğu bu anlar, hep aynı sorularla ortaya çıkıyordu: Ne için? Peki sonra ne?...

Sorular görünüşte öyle aptalca, öyle yalın ve öyle çocukçaydı ki. Ama onlara yaklaşır yaklaşmaz ve onları çözmeye kalkar kalkmaz, hemen şunu anlamıştım: Birincisi, bunlar öyle aptalca ve çocukça sorular değil, hayattaki en önemli, en derin sorulardı...

Birden şimşekler çaktı kafamda: "Güzel, Samara eyaletinde altıbin dönüm arazin olacak, üçyüz altının, peki sonra?..." Ve ben kıpırdamadan öylece duruyordum, ardından ne düşünmem gerektiğini bilmiyordum. Ya da çocukları nasıl eğitmem gerektiğini düşündüğümde kendi kendime soruyordum; "Ne için?" ardından ne düşünmem gerektiğini bilmiyordum. Ya da halkın en yüksek refaha nasıl ulaşacağı üzerine kafa yorarken birden, "Bundan sana ne?" diyordum. Ya da eserlerimin bana sağlayacağı ünü düşündüğümde, kendi kendime şöyle diyordum. "Pekala, Gogol'dan, Puşkin'den,Shakespeare'den, Moliere'den dünyanın öteki bütün yazarlarından ünlü olacaksın da ne olacak sanki!" Bunları hiç, ama hiç cevaplandıramıyordum. Sorular beklemezler, cevap isterler. İnsan cevap bulamazsa yaşayamaz. Ve bir cevap da yok işte...

Hayatım durmuştu. Nefes alabiliyor, yiyebiliyor, içebiliyor, uyuyabiliyordum, ve nefes almamak, yememek, içmemek, uyuyamamak elimden gelmiyordu. Ama hayat değildi bu, çünkü taminini akıllıca bulacağım arzularım eksikti. Bir arzum olduğu zaman, onu gerçekleştirsem de gerçekleştirmesem de birşey çıkmayacağını önceden biliyordum. Bir peri çıkagelse de bana, "dile benden ne dilersen" dese, ona ne söyleyeceğimi bilemezdim...

İntihar fikri bana, aynen daha önceleri hayatımı geliştirme fikri gibi normal geliyordu. Bu düşünce öyle çekiciydi ki, bir an önce uygulamamak için her türlü çareye başvurmam gerekiyordu. Acele etmek istemiyordum. Sebebi; çünkü bu karışıklığı açıklığa kavuşturmak için denemediğim

Daha sonraları şekiller yazıya dönüşür

hiç bir şey kalmasın istiyordum. Bunu başaramayacak olursam, öteki işi nasılsa yapacaktım. Evet, ben mutlu bir insan, o sıralar her türlü ipi saklıyordum, kendimi her akşam üstümü değiştirdiğim odada, dolapların arasında asmayayım, yani hayattan kurtulma konusunda o pek kolay çareye kendimi kaptırmayayım diye. Ne istediğimi kendim de bilmiyordum...

Üstelik bütün bunlar öyle bir zamanda oluyordu ki, mutluluk dedikleri şeyin beni her taraftan sardığı anda; daha ellisinde bile yoktum o sıralar. Beni seven iyi bir karım vardı, sevgili çocuklarım vardı, benden emek istemeksizin yetişen ve büyüyen büyük bir çiftliğim vardı. Yakın dost ve tanıdıklar tarafından saygı görüyordum. Eskisinden daha çok yabancıların övgü yağmuruna tutuluyordum ve demem hiç yanlış olmasın ki, ismim üne kavuşmuştu. Üstelik aklım başımda olmakla kalmıyordum, ruhen de hasta değildim. Tam tersine kafaca ve vücutça öyle güçlüydüm ki, yaşıtlarımda nadiren rastladım bir benzerime: Bedenen, ekin biçmede çiftçilerle yarış edebiliyordum; kafaca 8-10 saat aralıksız çalışabiliyordum, bu tür zorlanmanın en ufak bir zararını hissetmeksizin...

"Aile" diyordum kendi kendime. Evet aile. Karım, çocuklarım, onlar da insan; onlar da benimle aynı hayat şartlar altında bulunuyor: Ya yalan içinde yaşamak zorundalar ya da korkunç hakikati görecekler. Öyleyse ne için yaşayacaklar? Onları ne için sevip, koruyup, eğitip besleyecek mişim? Beni saran aynı çaresizlik içn ya da sağır bir yaşayış ve gidiş için mi? Onları sevdiğime göre, hakikati onlardan gizleyemem. Çünkü bilgiye attıkları her adım, onları bu hakikate yaklaştırmaktadır. Ama, hakikat ise ölümdür.

Sanat, edebiyat... Uzun zaman kendimi başarının ve insanların takdirinin etkisi altında inandırmayı denedim ki bu, insanın bir gün herşeyi, yani eserlerini ve onların hatırasını yok edecek olan ölümün geleceği gerçeğine aldırmaksızın vakfedeceği birşeydir. Ama hemen ardından bunun da bir aldatmaca olduğunu gördüm...

Çok kere kendi kendime sorardım: "Belki de bazı şeyleri atladım, bazı şeyleri anlamadım mı acaba?"-"Bu çaresizlik halinin insanlara özgü olması, imkansız birşey" Ve sorularıma, insanların ulaştığı bütün bilgilerde cevap aradım. Izdırap içinde ve uzun uzun aradım. Boş bir merakla değil, rahat bir şekilde değil, ızdırapla gece gündüz aradım. Batmakta olan bir insanın kurtuluş araması gibi aradım. Ve hiç birşey bulamadım.

Bütün bilimlerde aradım. Hiç birşey bulmamakla kalmadım, hatta şu inanca vardım ki, benim gibi kurtuluşu bilimlerde arayan bütün insanlar, aynı şekilde hiç birşey bulamamışlardı...

Hayatın sorularını çözmeye çalışan bilimlere, yani fizyoloji, psikoloji, biyoloji ve sosyolojiye müracaat ettiğinde insan, düşüncelerin şaşırtıcı bir yoksulluğuyla, en büyük muğlaklıkla, baştan başa haksız bir soruları çözme haddini bilmezliğiyle yüzyüze geliyor. Hayatın sorularını çözmekle uğraşmayıp, kendi bilimlerine has özel soruları cevaplayan bilimler gruبuna başvuruldu mu, o zaman insan coşku içinde insan zekasının gücüne hayran oluyor. Ama, daha baştan biliyor ki, bunların hayatın sorularına verecek cevapları yoktur. Bu bilimler, hayatın sorusunu düpedüz bilmezden geliyorlar ve diyorlar ki: "Sen nesin ve ne için yaşıyorsun sorularına bizim cevabımız yoktur. Biz bununla ilgilenmeyiz. Ama ışığın, kimyasal bileşimlerin yasalarını, cisimlerin, onların, biçimlerinin kanunlarını, sayılarla kütleler arasındaki ilişkileri ve kendi zekanın kanunlarını bilmek istiyorsan, bütün bunlara açık seçik, kesin ve şüpheli yanı olmayan cevaplarımız vardır..."

Benim sorum, yani beni elli yaşında intihar düşüncesine sürükleyen soru, en aptal çocuktan en bilge ihtiyara kadar her insanın ruhunda var olan en basit soruydu, yani gerçekten kendimde gördüğüm kadarıyla, onsuz hayatın mümkün olmadığı soru. Soru, şundan ibaretti: "Bugün yaptığım, yarın yapacağım şeyin sonucu ne olacak, bütün hayatımın sonu ne olacak?"

Başka türlü söylemek gerekirse, soru şöyle ifade edilebilir: "Ne için arzuluyorum?. Ne için çalışıyorum?" Ya da, daha başka şöyle dile getirilebilir bu soru: "Hayatımda benim kaçınılmaz olan kendi ölümümle yok olmayacak bir anlam var mıdır?"...

Çözümü bilimde bulamamıştım. Şimdi bu çözümü hayatta aramaya başladım, ümidim onu çevremdeki insanlarda bulmaktı. Ve böylece insanları gözlemeye koyuldum...

Ben yaşıyordum, hala yaşıyorum ve bütün insanlık yaşadı ve yaşıyor da. Bu nasıl mümkün? Yaşamamak elindeyse, ne diye yaşıyor? Mümkün mü bu, hayatın anlamsızlığını, belasını anlayacak kadar akıllı bir ben, bir de Schopenhauer mı var?

Hayatın boş olduğunu gözlemlemek, öyle büyük bir akıllılık değil. En eski zamanlardan beri ileri sürülür bu, hem de en basit insanlarca. Ama yine de yaşamışlardır bu insanlar ve yaşıyorlar. Herkes nasıl yaşıyor da, hayatın akla uygunluğundan bir an olsun şüphe etmiyor?...

Bilgeliğimiz ne kadar kesin olsa da, yine de bize hayatımızın anlamını öğrenmeyi bahşetmedi. Hayatı yaşayan bütün insanlar, milyonlarca insan ise, hayatın anlamından hiç şüphe etmiyor.

Gerçekten en karanlık çağlardan beri, hakkında bir şeyler bildiğim hayat var olduğundan beri, hayatın boş olduğu hakkında bana da hayatın anlamsızlığını ispat eden o görüşleri tanıyan insanlar, yine de yaşamış ve hayata yine de bir anlam vermişlerdir.

> ...akıl yoluyla elde edilen bilgi, hayatın anlamını inkar etmektedir...

İnsan hayatının başladığı zamanlardan bu yana, insanlar, hayatın anlamına sahipti. Ve onlar, bana gelinceye kadar o hayatı yaşadılar. Benim içimde, beni çevremde her ne varsa, maddi olan olmayan, herşey onların hayat hakkındaki bilgilerinin meyvasıdır. Zekamın, bu hayatı yargılamama ve lanetlememe yarayan araçları, bütün bunlar, benim tarafımdan değil, onlar tarafından meydana getirilmiştir. Ben kendim, doğdum, eğitildim, büyüdüm -onlar sayesinde. Onlar demiri çıkardı, onlar ormanı açmayı öğretti, onlar birlikte yaşamayı öğretti, onlar hayatımızı sağlam biçime soktu, onlar bana düşünmeyi ve konuşmayı öğretti. Ve onların eseri olan ben, onlar tarafından yedirilip içirildim,onlardan ders gördüm, onların düşünce ve sözleriyle düşünerek onlara ispatlıyorum ki, hepsi boştur. Burda bir yanlışlık var, diyordum kendi kendime. Bu yanılgı neydi, işte onu bulamıyordum...

Ve ben bir kerecik olsun, "yeryüzünde varolmuş ve varolan milyarlarca insanın acaba hayata verdikleri anlam neydi?" diye düşünmeksizin hayatın anlamını arıyordum.

Eskiden yaşamış ve bugün de yaşayan ve kendi hayatları gibi bizimkini de canlandıran ve omuzlarında taşıyan milyarlarca ölmüş ve yaşayan sayısız basit, cahil ve yoksul insana baktım ve bambaşka birşey gördüm. Gördüm ki, bütün milyarlarca ölmüş ve yaşayan insan, pek az istisnasıyla, benim sınıflandırmama uymuyordu. Soruyu anlamayanlar olarak göremezdim onları. Çünkü, bunu onlar soruyor ve son derece büyük bir açıklıkla cevaplıyorlardı. Epikürcü olarak da göremezdim onları, zira hayatları zevklerden çok fedakarlıklar ve acılardan oluşuyordu. Hele aptalca anlamsız bir hayat süren insanlar olarak hiç göremezdim onları. Çünkü hayatlarının her davranışı ve ölüm bile bir anlam taşıyordu. Ama kendini öldürmeyi en büyük bir kötülük sayıyorlardı...

Bütün insanlık, hayatın anlamı hakkında, benim şimdiye kadar tanımadığım ve küçümsediğim bir bilgiye sahipti. Peki, sonuç? Akıl yoluyla elde edilen bilgi, hayatın anlamını vermiyor, hayatı dışlıyor.

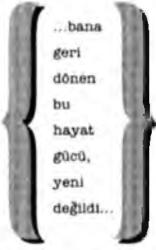
Okumuşların ve bilgelerin temsil ettiği şekliyle akıl yoluyla elde edilen bilgi, hayatın anlamını inkar etmektedir. İnsanlığın muazzam toplulukları ise, bütünüyle insanlık ise bu anlamı akla dayandırılmamış bir bilgide fark ediyor.Akla dayandırılmamış bu bilgi ise inançtır, yani benim iyice reddetmem gerektiğine inandığım inanç. Bir ve üçlü bir Tanrı'ya, dünyanın altı günde yaratılmış olduğuna, şeytana ve meleğe ve benim aklımı kaybetmediğim sürece kabul edemeyeceğim herşeye inanç.

Durumum korkunçtu. Biliyordum ki, akla dayalı bilgi yolunda hayatı inkardan başka birşey bulamayacaktım. Ve bu ikincisi, hayatın inkarından daha az mümkündü. akla dayalı bilgiden çıkan sonuç şuydu: Hayat bir beladır ve insanlar bunu bilirler. Yaşamamak, insanların elindedir, ama onlar yine de yaşadılar ve yaşıyorlar. Ben kendim de hayatın anlamsız birşey, bir bela olduğunu çoktan bildiğim halde, yaşadım. İnançtan çıkan sonuç şuydu: Hayatın anlamını kavramak için, kendimi akıldan kurtarmalıyım, hani bu anlam olmadan var olmayan akıldan...

İnancın bütün akıl dışılığı bence şimdiye kadar ne ise, öyle kaldı. Ama onu kabul etmek zorunda kaldım ki, yalnızca o, insanlığın hayat sorularına cevap veriyor ve bunun sonucunda da yaşama imkanı sağlıyor.

Akla dayalı bilgi beni, hayatın saçma birşey olduğunu kabule götür-

Ve karşımıza kâğıt çıkar. Peki kağıt nasıl yapılır?

müştü; hayatım duraklamıştı ve ben onu mahvetmek arzusuna kapılmıştım. İnsanlara bakıyordum, bütün insanlığa bakıyordum ve görüyordum ki, insanlar yaşıyorlardı ve hayatın anlamını bildiklerini iddia ediyorlardı...

İnanç hangi cevapları verirse versin, bu cevapları kime verirse versin, ve hangi inanç olursa olsun, inancın her cevabı, insanın ölümlü varlığına sonsuzluk anlamı veriyor; yani acılarla, fedakarlıklarla, ölümle yok olmayan bir anlam. Bu demektir ki, yaşamanın anlamı ve imkanı, yalnızca inançta bulunabilir. Ama inanç nedir? Ve şunu kavradım ki, inanç, yalnızca görülme vb. gibi şeylerin açığa çıkması değildir, yalnızca vahiy değildir, (bu, inancın özelliklerinden yalnızca birinin tanımıdır), insanın Allah ile ilişkisi değildir (önce inancı tanımlamak gerekir, sonra da Allah'ı, yani Allah aracılığıyla inancı değil). İnsana söylenmiş olan şeylerin kabul edilmesi değildir, çoğunlukla dinin telakkisi böyledir oysa. İnanç, beşer hayatın anlamının öğrenilmesidir, o sayede insanın kendini mahvetmeyip yaşadığı şeydir. İnanç, hayatın gücüdür. İnsan yaşıyorsa, birşeylere de inanıyordur. Eğer ona birşeylerin yaşamayı emrettiğine inanmasa, o zaman yaşayamaz.

Ben neyim? -Ölümlü olanın bir parçası. Bak işte bütün mesele bu kelimelerde saklıdır.-...

Sonsuz bir Tanrı kavramı, ruhun tanrısallığı kavramı, insani şeylerin tanrısallığı kavramı; insani şeylerin Tanrı'yla birlikte, ruhun niteliği ile, ahlaki iyi ve kötü konusundaki insan tasarımları -bütün bunlar, insan düşüncesinin uçuk sonsuzluğunda gösterilmiş kavramlardır. Ve onlar olmazsa hayatın olmayacağı kavramlardır. Ve ben işte bütün insanlığın bu düşünce emeğini bir yana atıyorum, her şeyi yeni baştan ve kendi usulünce kurmak istiyorum.

O zaman böyle düşünüyordum. Ama, bu düşüncelerin temelleri, içimde mevcuttu. Kavramıştım ki:

1. Benim, Schopenhauer'in ve Süleyman Peygamber'in durumu, bilgeliğimize rağmen aptalcaydı: Hayatın bir bela olduğunu kabul ediyor ama yine de yaşıyorduk. Bu besbelli ki aptallık. Çünkü, eğer hayat saçmaysa ve ben de akıllı şeyleri çok seviyorsam, o zaman hayatı yok etmeliyiz. O zaman onu inkar edecek hiç kimse var olmayacak.

2. Kavramıştım ki, bizim bütün gözlemlerimiz sihirli bir çember içinde hareket etmek zorunda, motordan kopmuş bir tekerlek gibi. İstediğimiz kadar çok düşünelim, istediğimiz kadar iyi düşünelim, bu soruya cevap bulamıyoruz. Ve hep 0=0 olacak. Bu yüzden, yürüdüğümüz yol, herhalde yanlış.

3. Kavramaya başlamıştım ki, inancın verdiği cevaplarda, insanların en derin bilgeliği saklı kalmaktaydı ve akıl sebebiyle onları inkar etmeye hakkım yoktu ve bu cevaplar sadece ve sadece hayatın sorusuna cevap veriyordu....

Şimdi her çeşit inancı kabule hazırdım. Yeter ki benden aklın inkarını istemesin,bir yalan olmasın.Tabii, herşeyden önce kendi çevremin inançlı insanlarına yöneldim. Ve bu dindar kişilere bağlandım, onları hayatın anlamını içinde gördükleri inançları nelerden ibaret, diye sorguya çektim.

Akla gelebilen her türlü itirafta bulunduğum ve her türlü zihniyet kavgasından kaçındığım halde, bu insanların inancını kabul edemiyordum -görüyordum ki onların inanç dediği şey bir açıklama değil, hayatın anlamının bir çeşit karartılışıydı.

İnanç öğretilerinin açıklamasında bana hep yakın gelen hakikatlere birçok yararsız ve akılsız şeyler karıştırmaları meselesi değil, bu değil beni iten. Bu insanların hayatlarının aynı benimki gibi olması hali, beni itiyordu.

Ve benim için şunlar açıklığa kavuştu: Bu insanların inancı, benim aradığım inanç değil...

Ve etrafıma bakmaya devam ettim. Geçmişin ve şimdinin yığınla insanlarının hayatına baktım ve şöyle insanlar gördüm: Bunlar hayatın anlamını kavramışlardı, yaşamayı ve ölmeyi biliyorlardı, sayıları ne bi-iki, en on, ne yüz, ne bin ve ne de milyondu. Gelecek, akıl ve eğitim, şartlar yönünden son derece farklı olan bütün bu insanlar, hepsi de aynı ve benim tersime, hayatın ve ölümün anlamını biliyorlar, sessizce günlük işlerini yapıyorlar, fedakarlıklara, acılara katlanıyorlar, yaşıyorlar ve ölüyorlardı. Ve bunda da kibirli bir yokluk değil, bir nimet görüyorlardı.

İşte, bu insanları sever oldum. Onların hayatına daldıkça, yaşayanların ve hakkında okuyup işittiğim ölmüşlerin hayatına daldıkça, onları daha çok sevdim ve yaşamak benim için o ölçüde kolaylaştı. Aşağı yukarı iki yıl böyle yaşadım. Sonra, çoktandır içimde hazırlanan ve tohumlarını içimde taşıdığım bir ihtilal oldu. Bizim çevrenin, zenginlerin, varlıklıların ve kültürlülerin hayatı artık bana iğrenç gelmekle kalmıyordu, tersine benim için hiç bir anlamı kalmamıştı. Bütün davranışlarımız, görüşlerimiz, bilimimiz, sanatlarımız, herşey benim için yeni bir anlam kazandı: Anlamıştım ki, bütün bunlar oyuncaktan başka şey değillerdi. Bunlarda bir anlam aranamazdı. Oysa çalışan bütün halkın hayatı, hakiki değeri içinde önümdeydi. Anlamıştım, hayatın kendisi buydu. Bu hayata verilen anlam hakikattir. Ve onu kabul ettim...

Kendimi inceledim, içimde neler oluyor inceledim ve gönlümde ölüp gitmenin ve canlanmanın yüzlerce olayını hatırladım. Gördüm ki, ben yalnızca Tanrı'ya inanınca yaşıyordum. Eskiden olduğu gibi şimdi de öyleydi: Tanrı'yı düşüneyim yetiyordu, canlanıveriyordum. Onu unutayım, ona inanmayayım, o zaman hayat da yok oluyordu...

Eskisinden çok güçlü bir şekilde içimde ve çevremde her şey ışıdı ve bu ışık beni bir daha terk etmedi.

Böylece intihardan kurtuldum. İçimdeki bu değişimin ne zaman ve nasıl gerçekleştiğini dile getiremezdim. İçimde yaşama gücü nasıl farkına varılmadan yavaş yavaş yok olmuş ve ben yaşamanın imkansızlığına, hayatın durgunluğuna, intiharın gerekliliğine varmışsam, yaşama gücü aynı şekilde yavaş yavaş, farkedilmeden geri döndü içime. Tuhaftır, bana geri dönen bu hayat gücü, yeni değildi, bana hayatımın ilk günlerinde eşlik eden en eski güçtü. Her bakımdan en eskiye, çocukluk ve gençlik yıllarımın görüşüne dönmüştüm: Beni meydana getiren ve benden birşeyler isteyen iradeye inanmaya dönmüştüm. Hayatımın tek ve başlıca amacının daha iyi olmak olduğu, yani bir iradeyle büyük bir uyum içinde olmak olduğu düşüncesine dönmüştüm. Bu iradenin ifadesini, uzak, benden gizli bir geçmişte bütün insanlığı kendi düsturu haline getiren şeyde bulacağım düşüncesine dönmüştüm. Yalnız birşey farklıydı, o zaman bütün bunları bilinçsizce kabulleniyordum, şimdi ise bunsuz yaşayamayacağımı biliyordum...

İşte böylece içimde yaşama gücü yeniden belirdi, ben de yine yaşamaya başladım.

Bizim çevrelerin hayatından kopardım kendimi. Çünkü bunun hayat değil, hayatın yalnızca bir yansıması olduğunu, içinde yaşadığımız bolluk şartlarının bizim hayatı kavramamızı imkansız hale soktuğunu, istismacıların, bizlerin, asalakların değil hayatın, sadece çalışan halkın hayatını kavramamızı imkansızlaştırdığını anlamıştım. O halk ki, hayatı ve ona verdiği anlamı oluşturur. Çevremde yaşayan çalışan halk, basit Rus halkıydı ve ben ona yöneldim ve onun hayata verdiği anlama yöneldim. Bu anlam, kelimelerle ifade etmek gerekirse, şuydu: Her insan, Tanrı'nın iradesiyle dünyaya gelmiştir. Ve Tanrı insanı öyle yaratmıştır ki, her insan ruhunu mahvedebilir ya da kurtarabilir. İnsanın hayattaki görevi, ruhunu kurtarmaktır. Ruhunu kurtarmak için insanın Tanrı'ya benzer yaşaması gerekir. Hayatın bütün zevklerinden kurtulması, çabalaması, tevazu göstermesi, sabretmesi ve merhametli olması gerekir...

Halkın inancındaki bir çok şey bana tuhaf gelse de, hepsini kabul ediyordum: Kiliselere gidiyor, sabahları akşamları dua ediyor, oruç tutuyor, akşam ayinine hazırlanıyordum ve ilk zamanlar aklım bunlara itiraz etmiyordu. Önceleri bana imkansız görünen şey, şimdi bende bir çelişki uyandırmıyordu...

Bütün gücümle dinin törenlerle ilgili yanını yerine getirerek halkla birlikte olabilmeyi çabalıyordum...

O zamanlar bence yaşamak için inanmak ihtiyacı öyle büyüktü ki, inanç öğretisinin çelişkilerini ve karanlık yönlerini bilinçsizce kendimden saklıyordum. Ama dini törenlere bir anlam verme çabasının da bir sınırı vardı. Ben bazı dualar, kurban kesme vs. ve ibadetin nerdeyse üçte ikisi için ya hiç açıklama bulamıyordum ya da açıklamalar bulmaya kalkarsam yalan söylediğimi, böylece de Tanrı'ya olan bağımı tamamiyle tahrip ettiğimi ve inancın her imkanını iyice kaybettiğimi hissediyordum...

Böylece üç yıl geçirdim. İlk zaman, vaftize hazırlanan çocuk gibi yavaş yavaş hakikatle tanışıyordum. Belli bir duygu yönetiminde, neresi bana aydınlık gelirse oraya gidiyordum; orada bu çelişkiler beni daha az rahatsız ediyordu. Birşeyi anlamadım mı, kendi kendime "suç bende, ben aptalım" diyordum. Ama öğrendiğim hakikatler içime işledikçe, bunlar hayatın temeli oldukça, bu çelişkiler o kadar bunaltıcı, o kadar keskin oldu ve kavrayamadığım için, kav-

ramadığımla ancak insanın kendini aldatarak kavrayabildiği şey arasındaki sınır çizgisi o kadar belirgin oldu ki.

Bu sorular ilkin Ortodoks kilisenin öteki kiliselerle ilişkisiyle ilgiliydi, yani Katolik kilisesi ve papazlarıyla. O zamanlar inanca olan ilgim dolayısıyla türlü inançlara yaklaştım: Katolik, Protestan, İlk Dindarlık, Malakan vs. gibi. Ve bunlar arasında ahlaken yüksek, gerçekten inançlı insanlara rastladım. Bu insanlarla kardeş olmak istedim. Ama ne oldu? -Bütün bu insanları bir inançta ve sevgide birleştirmeyi vaat eden öğreti, işte bu öğretinin ta kendisi, bana en iyi temsilcilerinin ağzından şunu diyordu: Bütün insanlar yalan içinde yaşıyor, onlara yaşama gücü veren şey şeytanın bir yanıltısı, yalnızca bizler tek ve mümkün hakikate sahibiz. Ve gördüm ki, Ortodokslar, inançlarında kendilerine tıpatıp uymayan herkesi kafir sayıyorlar,aynı katoliklerin ve diğerlerinin Ortodoksluğu kafirlik saydığı gibi. Gördüm ki, inançlarında Ortodokslarla aynı harici sembolleri ve sözleri kullanmayan herkese karşı Ortodoksluk -her ne kadar bunu saklamak istese bile- düşmanca davranıyor. Başka türlü de olamazdı zaten. Çünkü, "Sen yalan içinde yaşıyorsun, ben hakikatte" iddiası, bir insanın ötekine söyleyebileceği en acımasız sözdür.

İkincisi, çocuklarını ve kardeşlerini seven bir insan, çocuklarını ve kardeşlerini yanlış bir inanca döndürmek isteyen kimselere karşı yalnız düşmanca davranabilir. Ve bu düşmanlık, inanç öğretisinin bilgisi anrttıkça, aynı ölçüde büyümektedir. Hakikatı, sevgide birleşmede gören bende ister istemez şu düşünce yerleşti: İnanç öğretisi, oluşturmak istediği şeyi tahrip etmektedir. İnsan kendi kendine şunu diyor: İmkansız birşey bu, ve insanlar yine de görmüyorlar; eğer iki iddia birbirini yalanlıyorsa, ne biri ne öteki inanç olması gereken hakikatı içerisinde bulunduramaz. Burada doğru olmayan birşey var. Bir açıklama olması gerek -ben de böyle düşündüm ve bu açıklamayı aradım ve bu alanda elimden geldiği kadar çok okudum, bir araya gelebildiğim bütün insanlara danıştım. Ve bulduğum açıklama öyle bir açıklamaydı ki, ona göre Ssumi'nin Süvarileri, dünyanın birinci bölüğüydü; Sarı Ulanlar, Sarı Ulanlar'ın dünyanın birinci bölüğü olduğuna inanıyorlardı. Her türlü dinin rahipleri, içlerinden en iyileri,bana, yalnız kendilerinin hakikate ulaştıklarını, ötekilerin yanılgıda olduklarına inandıklarını söylüyorlardı. Ve yapabildikleri tek şey de öbürleri için dua etmekti. Arhimandritleri, piskoposları, ihtiyarları, münzevileri ziyaret ettim, onlara sorular sordum.

Ve herşeyi kavramıştım. Ben, hayatın gücü olan inancın peşindeydim, onlarsa insanların gözünde belirli beşeri görevlerin en iyi aracının gerçekleşmesinin peşindeler. Onlar bu beşeri görevleri yerine getirirken, aynı zamanda insan olarak davranıyorlar. Biçare kardeşlere merhametlerini mihrap önündeki dualarında ne kadar çok dile getirseler de, beşeri görevlerin ifasında baskı uygulamaları gerekiyor, bu hep uygulanmıştır, uygulanmaktadır ve uygulanacaktır da. İki mezhep, kendisinin hakikatin sahibi olduğuna , ötekininse aldandığına inanıyorsa, o zaman kardeşleri hakikate döndürme isteğiyle vaaz edeceklerdir. Eğer hakikatin sahibi olduğunu iddia eden kilisenin cahil oğullarına yanlış öğreti vaaz edilirse, o zaman kilise bu kitapları yakmak ve çocuklarını yanıltan insanı uzaklaştırmak gereğini duyuyor. Şimdi, inancı tekeline almış kilisenin görüşüne karşı, yanlış inancın ateşine tutulmuş bir tarikat müridi, hayatın en önemli eseri olan inanç işinde kilisenin oğullarını baştan çıkarıyorsa, ne yapmalı ama? Kafasının kesilmesi ya da hapsedilmesinden başka birşey yapılabilmiş midir ki? Aleksey Mihayloviç'in yönetiminde yakmışlardır onu, yani çağının en büyük cezası verilmiştir kendisine. Zamanımızda da en büyük ceza verilmektedir- Hücreye hapsedilmektedir. Ve ben dikkatimi, din adına yapılan işlere çeviriyordum. Dehşete düşüyordum. Ortodoks kilisesinden tamamen ayrılmama ramak kalmıştı. Kilisenin hayat meselelerine karşı ikinci tutumu da, onun savaş ve ölüm cezalarına karşı tutumuydu.

Bu sıralarda Rusya'da savaş vardı ve Ruslar Hıristiyanlık aşkı adına kardeşlerini öldürüyorlardı. Bu düşünceden kurtulmak imkansızdı. Öldürmenin inancın bütün ilkelerine ters düşen kötü birşey olduğunu görmemek mümkün değildi. Ve herşeye rağmen kiliselerde, silahlarımızın başarısı için dualar ediliyordu.

İman va'z edenler, bu cinayetlerde, inançtan kaynaklanan birşeyler görüyorlardı. Yalnızca savaştaki bu öldürmelerde değil, savaşı izleyen karışıklıklarda da yanıltılmış biçare gençlerin işledikleri cinayetleri benimseyen kilise görevlileri, öğretmenler, papazlar, keşişler gördüm. Ve ben, bütün dikkatimi, Hıristiyanım diyen insanların bütün bu yaptıklarına yöneltiyordum ve bir korkudur almıştı beni.

Şüpheye son verdim ve tam olarak emin oldum ki, bağlanmış olduğum dinin bilgisinde herşey hakikat değil. Bir zamanlar, bütün din öğretisi yanlıştır demişsem, şimdi bunu söyleyemiyordum. Halkın bütünü hakikatı biliyordu, buna şüphe yoktu; çünkü yoksa yaşayamazdı. Üstelik bu hakikat bilgisi artık kapılarını açmıştı bana. Onun sayesinde yaşıyordum artık ve onun bütün doğruluğunu hissediyordum; ama bu bilgide yanlışlar da vardı. Bundan da şüphelenmiyordum. Şimdi ise, bir zamanlar beni iten herşey önümde dipdiri duruyordu. Bütün halkta bu beni irkilten yalan katkısının kilise temsilcilerindekinden daha az olduğunu gördüysem de, yine de gördüm ki, halkın inanç görüşlerinde de yalanlar vardı.

Bunları aşağı yukarı üç yıl önce yazmıştım. Şimdi bu bölümü baskıda gözden geçirip onları yaşarken, beni harekete geçiren duygu ve düşünceleri hatırlarken, bir rüya gördüm. Bu rüya, başımdan geçen, tasvir ettiğim ne varsa herşeyi özlü bir biçimde anlattı bana ve bu yüzden düşünüyorum ki, beni anlamış olanlara bu rüyanın tasviri bu sayfalarda anlatılmış olan herşeyi tazeleyerek, açıklayacak ve özetleyecektir. İşte şöyleydi rüyam: Kendimi yatakta yatar gördüm. Ne rahat ne de rahatsızlık duyuyordum. Sırtüstü yatıyordum. Ama sonra, "Acaba yatarken kendimi rahat hissediyor muyum?" diye düşünmeye başladım. Kah öyle hissettim ki, bacaklarım rahatsız duruyor, kah yatak çok kısa, kah bana uygun büyüklükte. İçimde birşeyler rahatsız. Bacaklarımı hareket ettiriyorum ve o anda düşünmeye başlıyorum, nerede ve nasıl diye, ki bu şimdiye kadar hiç aklıma gelmemişti. Yatağımı inceleyince bir de ne göreyim, yatak kenarlarına tutturulmuş, örgülü çapraz kolanlarda yatmıyor muyum. Topuklarım böyle bir kolanda, dizlerim başka bir kolanda, bacaklar için pek rahatsız. Bilmiyorum nereden ama ben bu kolanların itilebileceğinden haberdarım. Bir tekmeyle ayaklarımın altındaki en dip kolonu itiyorum ve daha iyi olacağını düşünüyorum. Ama fazla uzağa itmişim, bacaklarımla tekrar yakalamak istiyorum, ama hareketle dizlerimin altındaki öteki kolan da kayıyor ve bacaklarım aşağı sarkıyor. Düzgün yatmak için bütün vücudumu hareket ettiriyorum ve eminim bu, güçlük duymadan başarılacak bir iş. Ama bu hareketle altımdaki öteki kolanlar da kayıyor ve görüyorum ki, hepsini bozmuşum. Bütün alt kısmım aşağı kayıyor ve sarkıyor, ayaklarım yere değmiyor. Sadece sırtımın üst kısmıyla kendimi tutuyorum ve rahatsız oluyorum, hatta katlanılmaz derecede rahatsız. O zamana kadar hiç aklıma gelmemiş bir soru, şimdi aklıma geliyor. Kendime soruyorum: Ben neredeyim ve neyin üzerinde yatıyorum? Ve çevreme bakıyorum, her şeyden önce de bedenimin sarktığı -ve hissediyorum- bir an sonra düşeceği yere bakıyorum. Aşağıya bakıyorum ki, ne göreyim. Ben çok yüksek bir kule ya da tepeye benzer bir yükseklikte değilim yalnız, hiç tasavvur edemeyeceğim yükseklikte bir yerdeyim.

Doğru dürüst söyleyemiyorum bile, aşağılarda o üstünde yüzdüğüm ve beni çeken dipsiz uçurumda neler görüyorum. Kalbim sıkışıyor ve bir titremedir tutuyor beni. Aşağıya bakmak korkunç birşey. Hissediyorum ki, aşağıya bakınca son kolandan kayacağım ve işim bitmiş olacak. Bakmıyorum aşağıya. Ama bakmamak da daha kötü. Çünkü son kolandan koptuğum anda, halimin ne olacağını düşünüyorum. Ve hissediyorum ki, korkudan nasıl da son dayanağı kaybediyor ve yatarak yavaş yavaş durmadan derine kayıyorum. Bir an daha, işte düşeceğim. O zaman aklıma şu fikir geliyor: Bu gerçek olamaz, bu bir rüyadır. Uyanmaya çalışıyorum, olmuyor. Ne yapmalı, ne yapmalı? diye soruyorum kendi kendime. Ve yukarı bakıyorum. Yukarıda da yine bir uçurum var. Bu gökteki uçuruma bakıyorum ve aşağıdaki uçurumu unutmaya çalışıyorum. Aşağıdaki sonsuzluk beni itiyor ve bana dayanak veriyor. Daha önceki gibi, altımda henüz uçuruma kaymamış kolanlarda asılıyım. Asılı olduğumu biliyorum, ama yalnız yukarı bakıyorum ve korkum bitiyor. O zaman, rüyada olduğu gibi, bir ses duyuluyor: "Buna dikkat et! İşte bu!" Ve ben durmadan yukarıdaki sonsuzluğa bakıyorum ve rahatladığımı hissediyorum. Olup biten herşeyi hatırlamaya başlıyorum: Bacaklarımı nasıl hareket ettirdiğimi, nasıl kaydığımı, nasıl korktuğumu ve yukarı bakarak nasıl kendimi korkmaktan kurtardığımı hatırlıyorum. Ve kendi kendime soruyorum: Evet, ya şimdi, hala aynı durumda mı yatıyorum? Ve bakışlarımla bütün bedenimle, bu tutunduğum dayanağın bilincinde oluyorum. Ve görüyorum ki, artık öyle askıda değilim ve düşmüyorum, tersine sapasağlam tutunuyorum. Nasıl tutunuyorum? diye soruyorum kendi kendime ● ● ●

Bu süzgeçlerden yüzlercesi yapılır ve açık havada yerlere serilir

son floyd yazısı: biz ve onlar'ın beyin hasarı

Eskiden beri Floyd'u çok severim. Lise yıllarında melankolik sıra aşklarımızı odamızda hayal ederken onları dinlerdik. Onların müziklerinde acıya, yalnızlığa, terk edilmeye vs. dair bir şeyler var gibi gelirdi bize. Gençliğimizin inip çıkan dalgalanmalarının her uç noktasında onlardan bir karşılık alırdık. İyiysek daha iyi, mutsuzsak daha mutsuz... Birbirimizin hayallerine desteği genellikle Waters'dan alırdık; onun şarkı sözleri bizi oyalardı.

Sonra biz büyüdük, onlar da zaten ayrıldılar. Onlar popülerleştikçe biz onlardan uzaklaştık. Dinlediğimiz müzikler karmaşıklaştı. 1965-70'lerin yükselmiş rock gruplarını kısa sürede geçtik. Adı duyulmamış olanları araştırmaya başladık. İngiltere'deki bir arkadaşımız aracılığıyla underground punk'un tek plaklık, ama sonraları koleksiyoncuların arayacağı plakları getirtmeye, kasetlere çekmeye başladık. O umutsuz 80'ler döneminde bizi ayakta tutan plaklar oldu onlar. Şimdi bazen radyolarda büyük keşif gibi onlardan bir şeyler çalıyorlar. Benim için iyi oluyor, artık elimde - bir talihsizlik eseri - olmayan o unuttuğum grupları yeniden dinliyorum. Şimdi rock'da yepyeni akımlar ve gruplar var. Eskiler de bu rüzgarı fırsat bilip teker teker meydana çıktılar. Floyd'u ise artık iyice unuttuk. Arada sırada lise günlerimizin hatırına eski plaklarını dinliyoruz.

Size burada anlatacağım hikayenin gerçek olup olmadığını bilmiyorum. Ama kendimi anlatmak zorunda hissediyorum. Böylece ben de bir hesaplaşmayı tamamlamış olarak bunları yazma cesaretini bulduğumu itiraf ediyorum. Ayrıca bugüne kadar yazdığım Floyd yazılarının da sonuncusu olacağını umut ediyorum.

• • •

Yıllar önce, Türk rock tarihinin gelmiş geçmiş en iyi iki yazarı arasında, Ankara'da bir evde çok garip bir diyaloğa şahit olmuştum. Birbirini sevmeyen, 60'larla 70'leri iki ayrı atmosferde yaşayan bu iki büyük insan, birbirleriyle basit bir nedenden dolayı kavgaya tutuşmuşlardı. Kavga ayrılma noktasına geldiğinde biri diğerine şunu sordu :

— Tek soru soracağım ve ona göre sana bu evden siktir git diyeceğim. Us and Them'in ardından neden Brain Damage geliyor, biliyor musun ?

Çok sert ve benim anlayamadığım bir soruydu. İçtiği 20'ye yakın biradan sonra gözleri kan çanağı gibiydi; bu sorunun onun için, şimdiye kadar birçok kez bir anda silip sıfırladığı hayatının kritik anlarından birini hazırlayan bir an olduğunu düşündüm.

Diğeri baktı ve güldü.

— Biliyorum, çünkü Us and Them'ın ardından sadece Brain Damage gelebilir..

Bu cevabı, birlikteliğin trajik bir sona davet olarak anlamıştım. Ancak O'nun için hiç de öyle olmadı. Sertleşmiş ve seyirmeye başlamış yüzü bir anda gevşedi ve hafifçe gülümseyerek "doğru" dedi.

...o sır, bir daha hiçbir konserlerinde, hiçbir albümlerinde açığa çıkmayacaktı.

Sonraları soruyu soran, "Floyd'u sevmiyorum" diye bir yazı yazdı. Ben de üstüme vazifeymiş gibi aynı dergide "Floyd'u seviyorum" diye bir yazı yazdım. Benim sevmemin içeriği ile O'nun sevmemesinin içeriğini yan yana getirseniz, neden sevmemeniz gerektiğini anlayabilirdiniz. Neyse, ben anlayamadım. Sevdim, o içerikte...

• • •

Girişi fazla uzattım galiba.. Hızlanayım biraz.

Geçtiğimiz yıl, uzun bir aradan sonra yurtdışına çıkma imkanım oldu. Prag'da baharın keyfini eşimle birlikte çıkarırken, artık orada da yayınlanmaya başlayan turistik "Prag This Month" adlı dergide Pink Floyd'un şehirde 2 konser vereceğini öğrendik. Yıllarca bu adamların müziğiyle gıdasını almış bir çift olarak, kendi hayatlarımızın tarihi anlarının birinin yakınımızda olduğunu hissetmiştik. Hemen sokağa çıkıp bilet aramaya koyulduk. Cebimizde alışveriş için sakladığımız son dolarları da bozdurarak karaborsadan iki bilet aldık.

Konser, hafta sonu, Prag'ın ünlü meydanı Vencemesiosus'daydı. Biletlerimizi aldıktan sonra heyecanımızı yenemeyip meydana gittik. Hazırlıklar başlamıştı, iki büyük TIR'ın kapakları açılmış, içerisinden sarkan binlerce kablo, meydanda kurulmasına başlanmış büyük sahnenin arkalarına doğru uzuyordu. Bilgisayar konusundaki tecrübemi, Çek bekçilere çaktırmadan iyice yaklaştığımız kumanda masasına benzer bir otobüsün içerisinde aletleri anlamaya çalışarak sınadım. Gördüğüm, burada o gece bir multimedia-show yapılacağı yönündeydi. Yaklaşık yüz kişilik bir teknisyen ekibi vardı; kimisi test ediyordu, kimisi geriye kurulan büyük back-projection perdesinin arkasında cihaz düzenlemeleri yapıyordu.

Etkileyiciydi. Konser başlamadan Prag, Floyd'un konserinin hazırlıklarıyla geçen heyecanlı bir üç gün yaşıyordu.

Hafta sonunu zor getirdik. Prag News adlı İngilizce gazetede, konsere Havel'in de geleceğini öğrendik. Konserin bir gece öncesinde Floyd üyelerinin Başkanlık Sarayı'nda Havel'le bir akşam yemeği yiyeceği yazılıydı. Bizim Demirel'i aklımıza getirerek gülüştük. Havel'in Floyd hayranı olduğunu, yıllardır onlarla tanışmak için fırsat kolladığını yazıyordu gazete. Eh, biz de benzer durumdaydık.

Eşimle konserden bir gece önce, yine o meydanının yakınlarındaki bir lokantada yemek yerken, bize o an için müthiş gelen bir karar verdik: Konser sonrası, Floyd üyeleriyle tanışmak için sahne arkasına gitmeyi deneyecektik. Fan'lar gibi davranmak komiğimize gidiyordu ama bizim gibi insanlar da bunu herhalde Madonna için yapacak değildi!

Yıllar öncesinde gazetecilik yaparken aldığım ve gazeteciliği bıraktıktan sonra iade etmediğim basın kartı bu fikri uygulama konusunda bize yardımcı olabilirdi. Sarı zeminin üzerinde kocaman İngilizce "PRESS" yazıyordu. Kulise girme yolunda en azından ilk bariyerleri bu kartla aşabilirdik.

Yeni adıyla Özgürlük Meydanı'na öğlene doğru gittik. Ön taraflar çoktan dolmuştu. Çoğunluğu bizden genç olan insanlar bira ve büyük bir rahatlıkla joint içiyorlardı. Allahtan bir Floyd konseri olduğu için bizim yaşıtımız insanlar da oldukça fazlaydı. Konser'i burada uzun uzun anlatamayacağım. Yıllarca "show" diye anlattıkları bir "Floyd Konseri" içerisindeydik. Tüylerim hiç sakinleşmedi. Yüreğim hiç normal atmadı. Görsel olarak yapılanların ne kadar basit olduğunu - teknik bilgi sahibi biri olarak - bilmeme rağmen, yapılan her şeye hayranlıkla bakıyordum. Müziğin ortaya çıkışı ve devam edişi, görsel bir tasarımın içerisinde etkisini kat be kat artırıyordu.

Konserin sonlarına doğru sahnede çakılı duran Floyd üyeleri, Us and Them'i çalmaya başladıklarında bende müthiş bir terleme başladı. Heyecanla yanıma dönüp eşime bağırarak, "bundan sonra 'Brain Damage' gelir!" diye bağırdım. Eşim, size daha önce anlattığım olayı benden defalarca dinlemiş bir insan olarak bu heyecanıma aynı şekilde karşılık verdi. O da bağırarak "evet, evet!" diye haykırdı.. O meydanda kendinden geçmiş, yaşadığımız toplu ayinin diğer üyelerini bilemiyorum ama benim için konserin en can alıcı bölümü yaklaşıyordu.

Kazanda sulu kağıt hamuru veya kağıt çorbası hazırlanır

Us and Them, şanına yakışır bir biçimde bittiğinde, diğer tüm enstrümanların susup klavyenin geri planda ezgiye devam ettiğini fark edince, yaşıma başıma bakmayıp deliler gibi haykırmaya başladım. Brain Damage geliyordu!

Ancak yanılmıştım. Gelen Division Bell'den bir parçaydı. Fena bir parça değildi tabii ki, ama Brain Damage değildi. Çok bozulmuştum. Eşim de çok bozulduğumu düşünerek, beni teselli etmek için, "biliyorsun, albümde de araya bir parça sıkıştırmışlardı" dedi. Bunun beni yatıştırdığını söyleyemem. Orada, benim ve çevremdeki bazı insanlar için yıllardır "bilinen bir gerçek olan" bu sırrı, eğer kulise kadar ulaşabilirsem onlara sormaya karar verdim..

Konser, inanılmaz bir performansla sona erdi. Gözüme çarpan tek bir aksaklık olmamıştı. Bu adamların yıllardır bu işi yaptıklarını düşünerek, bir hata aradığım için kendime güldüm. Kalabalık Floyd'un bir daha sahneye çıkmayacağını anladığı andan itibaren, şarkılar söyleyerek, dumanlı kafalarıyla çığlıklar atarak Prag'ın yan sokaklarına dağılmaya başladı.

Bizse umutsuzca sahnenin ön taraflarına doğru kalabalığı tersinden yararak ulaşmaya çalışıyorduk.

İlk koruma barikatına geldiğimde eşimi kaybettiğimi anladım. Heyecandan onun arkamdan, benim açtığım yoldan geldiğini düşünerek elini tutmayı bırakmıştım. Bu izdiham içerisinde onu bulmaya çalışmak aptallık olacaktı. Şansımı tek başımla denemeye karar verdim. Kalın bir halatla çevrelenmiş ilk barikatta Çek polisler duruyordu; onları basın kartımı göstererek atlatmak kolay oldu.

Ancak esas sorun sahnenin gerisine açılan yolda bekleyen "Division Bell" damgalı sarı tişörtleriyle Floyd'un kendi güvenlik güçlerini aşmaktı. Fotoğraf makinemi sırt çantasından çıkardım ve boynuma astım. Randevusuna geç kaldığı için acele eden profesyonel gazeteci suratımı takındım. Etrafına umarsız bakan, hatta birazcık da aşağılayan bir bakışla Floyd korumalarının üzerine yürüdüm. Tabii ki hemen durdurdular. Akredite gazeteci olduğumu söyledim. Bu tür durumlarda kayıtlı olmak gerektiğini bilecek kadar tecrübem vardı. Ama korumalar bana inanmadılar. Kayıtlıysam seyircilerin arasında ne işim olduğunu sordular. Bütün aksanlı İngilizcemi kullanarak "iki saattir size ilk bariyerin önünde işaret ediyorum, beni alın diye. Niye gelmediniz? O Çek polislere hiçbir şey anlatılmıyor" dedim bağırarak... Konser başlamadan önce orada takılıp kaldığımı, onların ise beni görmelerine rağmen beni kurtarmak için gelmediklerini, şimdi de bana böyle aptalca sorular sorduklarını söyledim ve ekledim. "ve şimdi de burada bekletiyorsunuz. Orada her şey olup bitiyor ve ben hala buradayım!" Genç bir koruma, "tamam sakin ol, biz o bağıran adamın sen olduğunu nereden bilebilirdik? Seyirci zannettik" dedi.

Ve bana eşlik ederek sahne gerisine doğru yürümeye davet etti! İnanamıyordum. Yalanım, korumanın konser sırasında şahit olduğu bir gerçeğe denk gelmişti ve ben şimdi korumayla birlikte Floyd üyelerinin bulunduğu sahne gerisindeki prefabrik iki katlı binaya doğru yürüyordum. Bundan sonra önüme hiç bir engel çıkamazdı, çünkü sarı tişörtlü koruma yanımdaydı.

İçeri girdik. Yaklaşık 40 gazetecinin bulunduğu basın toplantısı düzeninde yerleştirilmiş bir salonda beklemeye başladık. Floyd üyeleri binanın üst katındaydılar. Birazdan aşağıya ineceklerdi. Binanın üst katı ile sahne arasında havaalanlarında çıkış kapısı ile uçağı birbirine bağlayan tünellere benzeyen bir geçit vardı. Gazetecilerin çoğu Çek'ti. Yarım saat kadar salonda bekledik. Biraz sonra üst katı aşağıya bağlayan açılır kapanır merdivenlerden üç yaşlı adam ve bir kadın indi. En önce davulcu Nick, arkasında Gilmour ve sonradan karısı olduğunu öğrendiğim kadın, en arkada da klavyeci vardı. Topluca merhaba deyip oturdular. Gilmour, "sadece 15 dakika" dedi.

Bütün gazeteciler birden ayağa kalkarak ellerini kaldırdılar. Herkes bir yandan konuşuyor, bir yandan da elini öne doğru uzatmaya çalışıyordu. Ben şaşırmıştım. En arkada oturduğum yerde kalakalmıştım. Elimi kaldırmayı bile akıl edemiyordum. Galiba buraya kadar ulaşmayı başarmış olmanın şokunu üzerimden henüz atamamıştım.

Sorular birbirinin benzeriydi. Konserin değerlendirmesi, Çek Cumhuriyeti'ni nasıl buldukları, Havel'le neler konuştukları, Havel'i nasıl buldukları, yeni projeleri, kendilerinin 30 yıldır nasıl ayakta kalabildikleri vs vs...

Sorulara Gilmour ya da Mason cevap veriyordu. Kısa ve klasik cevaplardı, hiçbir derinlik yoktu: "Havel çok etkileyici birisi, onunla tanışmak bizim için bir zevkti" vs vs. Normal ve sıradan konuşmalardı kısacası. 15 dakikanın sonuna gelmiştik. Çek gazetecilerde de zaten sorulacak soru kalmamıştı. O an Gilmour'a hak verdim, bu adamlar ve bu sorular için 15 dakika hakikaten yeterdi, hatta fazlaydı bile...

Gilmour, "evet" diye ayağa kalkarken, birden o ana kadar sinema gibi seyrettiğim şeyin bitmekte olduğunu anladım ve panik içerisinde kendime hakim olamadan vargücümle arkadan bağırdım:

-"Neden Us and Them'den sonra Brain Damage'ı çalmadınız?!"

Gürültü birdenbire bıçak gibi kesildi. Herkes geri dönerek o bağırmanın nereden geldiğini anlamaya çalışıyordu. Bense oturduğum yere iyice çökmüş ve o sesin benden çıktığına kendimi ikna etmekle meşguldüm.

Gilmour, "pardon?" dedi, "tekrarlar mısınız?"

Kesinlikle bir kez daha tekrarlayamazdım. O sırada Gilmour'un karısı, kulağına eğilip bir şeyler mırıldandı. Anlaşılan ne dediğimi o anlamıştı. Gilmour, karısını dinledikten sonra hafifçe gülümsedi ve Mason'a dönerek "duydun mu ne demiş?" dedi. Mason, sesini çıkartmadan Gilmour'a "ne?" dedi. Gilmour, sorumu Mason'a tekrarladı. Mason'un yüzü gerildi ve bana dönerek "ne demek istediğini çok iyi anlıyoruz adamım. Ama sana birşey söyleyeyim. Kulaklarını aç da beni dinle..."

Gilmour, Mason'u biraz sertçe kolundan tuttu ve "yavaş, sakin ol" dedi. Sonra bana dönerek "y'deserve an exclusive"(özel söyleşiyi hakkettin) dedi.

Çek gazeteciler, korumalar ortada bir şeyler döndüğünü anlamışlar ancak dönen şeyin ne olduğunu kestiremiyorlardı. Gilmour "beyler..." dedi ve üst kata doğru yöneldi. Korumalar gazetecilere çıkış yolunu gösteriyorlardı. Ben yerimde oturmaya devam ediyordum ve korumalar beni kaldırmak için hiçbir şey yapmıyorlardı....

...birbirlerinin yüzlerine hiç bakmadılar...

• • •

Sonra olanları kısa geçmek zorundayım, korumalarını ve menajerlerini (hatta Gilmour'un karısını) binadan çıkardıktan sonra üst katta geçirdiğim 2 saate yakın zaman diliminde onlarla yaptığım konuşmaları yayınlanmaya değer bulmuyorum. Waters hakkında bana bazen acılı, bazen komik hikayeler anlattılar. Hele Mason'un çiftlik hikayesi çok komikti. Ama sanıyorum Waters da onlar için benzer şeyler anlatıyordu çevresine.

O gece beni yukarıya davet etmelerine neden olan sorunun cevabını alıp almadığımı merak ediyorsunuzdur sanıyorum. Bunu henüz tam olarak söyleyebilecek durumda değilim. Tavırlarından, bu soruyu yanıtlayamamaktan dolayı büyük acı çektiklerini anlıyordum. Ama kendilerini savunmaları da, çağımızda birçok insanın kendilerini benzer durumlarda savunmalarından pek de farklı değildi ve eşit derecede makuldu.

• • •

O sabaha doğru ben kaldığımız otele doğru yürürken, onlar bir gece kulübünde kendileri için verilen bir partiye 2 saat gecikmeleri olarak (tipik rock yıldızı tavrıyla) katılmaya gidiyorlardı. Gilmour, ayrılırken bana "aslında hiç gitmek istemiyorum oraya, uyumak istiyorum" dedi.

Otelde eşimle yeniden buluşup geceyi olduğu gibi anlattım. Bitirdiğimde sustuk ve birbirimize baktık. Eşim "galiba bir daha hiç birbiri ardına bunları çalmayacaklar" dedi.

Doğruydu. Orada beni de ortak ettikleri o sır, bir daha hiçbir konserlerinde, hiçbir albümlerinde açığa çıkmayacaktı. O gece Mason masaya vurarak, Gilmour akustik gitarıyla, Wright ise portatif klavyesiyle önce 'Us and Them'i ardından da - doğal olarak - Brain Damage'ı çalarlarken birbirlerine hiç bakmadılar.

Gilmour'un o partiye neden gitmek istemediğini bana söylediğini şimdi daha iyi anlıyorum.

Süzgeçlerin üzerine dökülür

borsa canlı tür-leri

Borsa canlıları sokakta görülmezler. Endeksle beslenirler. Kağıt yerler. Telefonda konuşurlar. Yüksek enflasyonla nefes alırlar. Sık sık döviz, borsa, faiz hesapları atıştırırlar. Bu insanlara Tophane'nin gülleri denebilir mi? Belki.

17 OCAK SENDROMUNA KAPILAN

Bu grup 17 Ocak 1994'teki finans krizine hazırlıksız yakalandıkları için sürekli hayıflanmalarıyla tanınır. Borsada endeks 30 bine yaklaştığında tüm kriz belirtileri açığa çıkar. Paniğe kapılırlar ve endeksin çökeceğini, bir daha toparlanamayacağını söylerler. Tüm ekonomik göstergeler bu sırada akıllarına gelir ve teknik analiz yapmaya başlarlar. Sürekli kriz çıkmasından, tüm ekonomik dengelerin altüst olmasından korkarlar. Ömürleri muhtemel bir kriz beklemekle geçer. Yaptıkları işlemlerden her an beklenmedik bir kriz yüzünden zarar edebileceklerini düşündüklerinden, mümkün olduğunca alım-satım işlemleri eşittir. Pozisyonları sürekli **"square"**dir. Bu gruptakiler rakıyı ve rakı sohbetlerini severler. Bazıları iki seans arası Tophane lokantalarında içki kaçamağı yapmaktan hoşlanırlar. İkinci seansta genellikle hafif baharatlı ve alkollü kokarlar.

Soyağaçlarına bakıldığı taktirde, genellikle ailesinden birisinin Kastelli'de parasının uçup yokolduğu veya Marbank/İmpeksbank/TYT banklardan biriyle mevduatdaş olduğu görülür.

TEKNİK ANALİZCİ

Aslında borsada en fazla ağırlığı hissedilen bu gruptur. Sıralamada ilk yer onların hakkı olmasına karşın hüznü sevdiğimizden mi nedir, bir önceki para krizinde darbe yiyenlere öncelik verdik. Teknik analizcileri kendi içinde iki kategoriye ayırmak çok mümkündür:

a)Snob takılanlar

Bu gruptakiler, marka kullanır, iş çıkışı yazın Ziya'ya, kışın Zihni'ye gider. Genellikle sigara içmezler, içerlerse hafif sigara tercih ederler. Evlerindeki laser-disk ve compact disk birikimleri hayranlık uyandırır. Genellikle yurtdışı **"terbiyesi"** görmüşlerdir ve yüksek sesle konuşurlar. Etrafındakilerin kendisini hep dinlediği ve onların kendi engin bilgisinden yararlandıkları şeklinde bir takıntıları vardır.

b)Maço takılanlar

Adı üstünde harbi maçodurlar. Her şeyin en iyisini, çok doğal olarak, onlar bilir. Astrolojik kökenlerine bakıldığında yükselen burçlarının kova ya da aslan olduğu hemen fark edilir. Tabii ki rakı içerler, tabii ki evli olsalar bile hafif çapkındırlar... Etrafındakilerinin, kendisinden başka tarzda düşünmesini hiç anlayamazlar.

Bu grupta; hem a hem b kategorisinde yer alanlar, aşırı derecede teknik analizlere dayanarak çalışır. Teknik analizler kutsal kitaplar kadar önemlidir. Analizler, **"sat"** diyorsa, asla psikolojik faktörlere bakmaz satar, **"al"** diyorsa da alır. Sürekli direnç ve destek noktalarına bakarlar. Slogan sözleri "bu support tutacak..." veya "bu resistance kırılmakta zorlanacak ya..."dır.

İYİMSER

Bu gruptakilerin soyağaçlarını bulamadık. İyimserler, borsanın hep yukarı gideceğini sanırlar. Hayata "memur" iyimserliği ve boşvermişliği ile bakarlar. Genellikle iki seans arası simit yerler. Ekonomideki krizler, göstergeler, kendi bildikleri doğrulardan daha önemsizdir. Erkek erkeğe bira içmekten hoşlanırlar. Kitap okumayı pek sevmezler. Gazetelerin ekonomi sayfalarının tamamını bile okuyamazlar. Genellikle fanatik şekilde üç büyük takımdan birini tutarlar. Borsa düşerken Maltepe, yükselirken Marlboro içerler. Sürekli ekrana bakarar, "bugün çok iyi, endeks 30 bini görür" veya "bu bize uyar alalım" derler.

KÖTÜMSER

Soyağaçlarına baktığımızda Orta Asya'nın sanki 1071'den önceki hali görünüyordu. Bu gruptakiler de, ilk gruptakiler gibi hayatlarında en az bir kez darbe yemişlerdir. Bu nedenle askerlere karşı gizli bir sempatileri vardır. Genellikle yaşamlarına hayıflanmayı severler. Başkalarının hayatları güzel, kendilerininki ise yitik gelir. Hep hırlarlar. Gözleri sürekli ekrandadır. Bu nedenle Elit sistemi severler. Hisse senedi alımı yapmak için hisse fiyatlarının dibe vurmasını beklerler. Endeksin yükselebileceğine inanmazlar. Eğer yükseliyorsa, her an borsanın her an satışa döneceğini düşünürler. Fiyatlar dibe vurduğunda bile ikna olmazlar. "Bunlar iyi günler, daha neler göreceğiz" demekten hoşlanırlar.

AÇIKÇI

Açıkçılar iki kategoride incelenmeye değer insanlardır.

a) Açığa Satanlar

Bunlar kötümserlerle benzerlik gösterir. Kötümserler mal/parayla çalışırlar. Açığa satışçılar ise, ellerinde mal *(hisse senedi)* olmadığı halde endeksin gerileyeceği beklentisi içinde satış yaparlar. Endeks, beklentilerinin aksine yükselişe geçince de panik halinde alışa geçip endeksi daha da yükseltirler.

b) Açığa Alanlar

Ceplerinde para olduğunu sanmak gibi bir yanılgıları vardır. Bunlar da iyimserlerin bir başka versiyonudur. Endeksin sürekli yükseleceğini düşünüp ceplerinde para olmadığı halde alış yaparlar. Endeks beklentilerinin dışında düşüşe geçerse, paraları olmadığı için panik satış yaparlar ve genellikle açığa satanlar gibi zarar ederler. Açığa alışları çoksa, satışları da çok ve hızlı olur, endeksin düşüşünü hızlandırırlar.

Teknik analizcilerin borsada zaman zaman açığa alan ve satanları ti'ye aldıkları görülmüştür. Teknik analizciler, destek ve direnç noktalarında emin oldukları zaman bunlarla adeta köşe kapmaca oynarlar.

Açıkçılar, hayatlarında en az bir defa tüketici kredisi kullanmışlardır. At yarışlarını sevdikleri rivayet edilir. Beş yıldızlı otel kumarhanelerinde görüldüklerine tanık olunmuştur.

YENİ

Yeniler konusunda söylenecek çok şey var... Ama özetlemek gerekirse, acemiliklerinden çok fazla kişinin yararlandığı söylenebilir. Yeniler, borsayı yıllarca duymuş, çevresinde dolaşmış, sonunda tüm cesaretini toplayıp aktif borsa işlemcisi olmuştur. Söylentiyi gerçek sanmak gibi bir yanılgıları vardır. Gerçek sandığı söylentilere göre karar verir. Kulakları hep çevrede olup, genellikle az bilirler. Etrafı dinlemiyormuş gibi görünüp her duyduklarını ciddiye alırlar. Bunlar zarar etmeye mahkum tek gruptur.

Yeniler, toplu halde yaşamayı sever. Herkesten bir şey duyup, öğrenmeye can atar.

ÇITIRCI

Çıtırcıları adından anlayamadınız değil mi? Çıtırcılar, bir lotluk adamlardır. Bir lotluk işlem yaparlar, kârı gördüklerinde satarlar. "Kısa günün kârlarını" çok severler. Kalenderliklerinin ünü dünyayı tutmuştur. Genellikle evlidirler. Astrolojideki boğalara tekabül ederler.

Bu andan itibaren kâğıt şekillenmeye başlar

siyahay kolu

Yanlışlığı kim yapmıştı? Sıkı araştırmalara karşın maalesef bulunamadı. Eh! Olan olmuştu artık. Zaten oldukça geciken, okulun 'kol seçimi' öteki teneffüs olacaktı. Bu saatten sonra bir şey yapılamazdı. Kütüphanecilik, Kızılay, Yeşilay, Gezi-İnceleme, Araç-Gereç, Eşya-Bakım ve Onarım, Temizlik ve Düzen, Satranç, Spor ve en önemlisi Folklor... tüm kolluklar hazırlanmıştı da, peki bu hiç duymadıkları, görmedikleri kapkara kolluk da nereden çıkmıştı? Vakitleri yoktu, tüm gelen kolluklar ilgili öğrencilere dağıtılmalıydı. Ve de öyle yapıldı. Ertesi hafta aynı saatte tüm kollara seçilen öğrenciler ilgili öğretmenleriyle buluştular. Elinde siyah kolluğu olan öğrenciye, Yeşilay kolunu yöneten sert bakışlı kimyacı, "sen bu koldan değilsin" diyerek azarlayıp sınıftan çıkarttı; tıpkı daha sonra şaşkınlıkla gittiği Kızılay kolundan sorumlu aksi matematikçinin yaptığı gibi. Boş koridorda tedirgin ve sakin durdu 5 C'deki sarı benizli, çok zayıf, çok uzun boylu çocuk, elinde siyah kolluğu ile. Bir an kütüphane kolundaki Türkçeciye gitmeyi düşündü, sonra da caydı, kendi başına bulmalıydı bu kolluğun anlamını. Fazla dolanamadı boş koridorda, her an bir yerlerden sinirli müdür muavini karşısına çıkabilir ve de tokadı yapıştırabilirdi. Usulca bahçeyi geçti, kapıdaki görevliye görü(l)nmeden sokağa çıktı. Bekçi, voleybol oynayan kızlara bakıyordu. Hızla ara sokaklardan, ana caddelerden geçti. Birden başlayan sulu kar hızla dönerek yağıyor, gözlerini ısırıyordu. Bu kolluğun ne olduğunu öğrenmeliydi mutlaka. Dar ara bir sokakta ıslak çorapları ile bata çıka çukurlardan kaçmaya çalışarak yürürken, bir sinemadan yeni çıkan kuru bir kalabalığın içine düştü ve ani bir kararla herkese tek tek sormaya başladı, kolluğun anlamını.

Yıllar sonra, yine bu anısını düşünürken keyiflendi yaşlı yazar; sık sık bu anısını düşündüğünde her zaman biraz daha değiştiriyordu başından geçenleri, olayları/hatıraları; sadece paralı iki arkadaşı ile okulu kırıp "Dolunay Süvarileri" adlı bir filme gitmemişler miydi soğuk bir kış günü? İhtiyar, acaba bu süslemeleri, değişiklikleri bilerek mi bilmeden mi ilave ediyordu çiziktiriyordu anılarına; bu sorunun cevabını sadece sınıfa o kolluğu yazıp gönderen bilebilirdi yalnızca; öyle değil mi?

Zorlukla yerinden kalktı çok yaşlı yazar, yoksul odasında yıllardır alıştığı üşümesi ile güçlükle annesinden kalma eski sandığını karıştırıp en dibinde senelerdir özenle sakladığı kolluğu çıkardı. Üzerinde büyük harflerle "Siyahay Kolu" yazıyordu. Kemikleri eriyip küçülmüş bedenine, yine büyük zorlukla, sandığın dibinde dura dura katlama yerleri sertleşmiş siyah ilkokul önlüğünü giyindi. Sonra boynuna beyaz yakasını; en sonunda da özenle siyah kolluğu taktı koluna zorlukla.

Artık gidip mahallenin fotoğrafçısına bir resim çektirebilirdi. Henüz yazmadığı kitabının arka kapağı için mi? Yok canım, hayır, artık kitabını yazacağı falan yoktu, bunu öğretmişti yıllar kendisine. Son bir hatıra diye, bari torunu albümüne koysun diye... Sokağa, dışardaki sulu kara çıktı. O andaki tek gerçek biraz sonra çoraplarının ıslanacak olmasıydı.

"Seni korumak için anılarımı yazıyorum." "Onu korumak için anılarımı yazmaya karar verdim." Eski, üzeri pütürlü taş masadaki bomboş parşömende sadece bu iki cümle duruyordu. Akşamın turuncu güneşi köprücücesinin sırtına gelmeye başladı. Sandalyeden indi, yarı yuvarlanırcasına. Tekrar balkona çıktı - geceden beri sık sık yaptığı gibi. Temiz hava için. Balkon duvarının dibinde yığılı, eskiden kızılçam reçineleriyle siyah balları beraber taşıdığı, artık kaskatı olmuş deri torbalar yığınının üzerine çıktı. Dirseklerini balkonun duvarına dayadı. Yine de dışardan ancak dudaklarına kadar görülebiliyordu yüzü. Değişmeyen düşünü bir kez daha tekrarladı; parası olunca 'kendi boyuna göre balkon duvarı' yaptıracaktı; gelecekte bir yerlerde.

Yarısı koyu turuncu/kızıl, yarısı gri/karanlık yüzü, akşamın azalan ışığına yaslanmış, uzaktaki Lesbos adasına doğru bakıyordu. Hâlâ ekşi-isli yanık deri kokusu geziniyordu odasında; azalarak da balkonda.

Dün gece, gördüğü rüya üzerine ter içinde uyanmış, kalkmış ve

aylardır, yıllardır yazdığı, yanında taşıdığı anılarını, iki çuval dolusu binlerce parşömeni küle çevirmişti. Evet, hepsini; tamamını. Sabaha kadar, hanın her odasında bulunan, duvara oyularak yapılmış eski bir şöminenin karşısında terden, dumandan, sıcaktan sırılsıklam kalmış, parşömeni oluşturan kuru keçi derisinin yanık kokusu genzini yakmıştı saatler boyu.

Birden adanın arkasından siyah bir yağmur bulutu çıktı. Aynı anda rüzgarın sertleştiğini hissetti. Evet, bir iki saate kalmaz, yağmur ulaşırdı buraya. Gülümsedi, güneşten kararmış yüzünün sert ve derin çizgileri kırıştı göz altlarına doğru. Gizli yağmur kokusuna keyiflendi, tekrar içeri odaya geçti. Tırmanır gibi sandalyesine çıktı. Kısa parmakları arasında kalemi yavaş yavaş yazmaya başladı, gittikçe hızlanarak. Yüzünü farkına varmadan daha da yaklaştırıyordu parşömenlere. Kaybolan güneşle, ışığın azaldığını hissettiğinde kalkıp masanın köşelerinde yer alan dört erguvan renkli mumu yaktı, tekrar çabuk çabuk yazmaya devam etti. Karanlık ilerledikçe masanın üzerinde yazılı parşömen kağıtlar gittikçe birikmeye başladı. Bazıları yere, eğri büğrü ahşap tahta döşemeye düşmeye başladılar çoğaldıkça. İçlerinden birinde şunlar yazıyordu: ***...öne doğru eğilerek , "Unutma," dedi, "her yalnızlık kendi yaşanmışlığı ile tarifine ulaşır." Üç Yankı Köyü'nden henüz yeni gelmiş genç falcı, sonra, suyun içindeki kırık kemik parçalarına dikkatle baktı. Gözlerini kıstı ve heyecansız bir ses tonu ile konuşmasına devam etti: "Gözyaşları görülüyor; tek başına ağlarken, omuzuna dokunan sevgilisine rağmen yalnız olup olmadığını artık bilemeyen bir genç adam, derenin kenarında suya eğilmiş." Sustu; lacivert boyunbağlı genç falcı. Islak elleri, ve yarı kapalı gözleri ile mırıldandı: "Saatlerce, günlerce parmaklarına bakan, inceleyen, arada kendi kendine mırıldanan birini gördüğünde, sana tanıdık ya da bir şeyler arar gibi bakıyorsa, bil ki onun senden öğreneceği hiçbir şeyi yoktur. Peki ya senin ondan?".. Tam genç kız kapıdan çıkarken de yorgun bir sesle son cümlelerini söyledi: "Kendini çok meşgul kılanlardan, hiçbir şeye vakti olmayanlardan sakın; çünkü onlar, insanları ve yaşamı ertelemekle korkularını saklıyorlardır; tıpkı üstün bir zekanın tahammülü öğrenmeyi en sona ertelediği gibi...Hem söyler misin bana, hayatımızdaki her gerçeğe acaba kaç hayal düşüyor bir düşün?"***

Bitki elyafından meydana gelen bu posa ne olur?

otoyollar, bizi nerelere yollar?

Otoyollar yalnızlığın, hipnotik bir rutinin, sessizliğin, ıssızlığın, kimsesizliğin kentler arasındaki temsilcileri.

Kentlerin kent dışına uzanan soğuk elleri.

Otoyollar iki beton çıta arasına gerilmiş betondan ipler.

İpin üstünde cambazlar yol alır, altında ölüm.

Dünya oluşurken gezegenin yüzeyinde günlerce süren büyük beton yağmurları görülmüş. Öyle rivayet edilir.

Soğuk bölgelerde gökten yağan sıcak betonlar aniden donarak, ayakta dikili kalmış ve içine küçük delikler açılarak insanlar yerleştirilmiş sonraları.

Sıcak bölgelerde ise beton iyice eriyerek yeryüzüne yayılmış bir ip gibi. Adına otoyol derler. Otonun insanın ürettiği bir hayvan olduğu biliniyor.

Otoyollar kentler arasındaki uzun köprüler, altından su değil toprak geçen. Evet toprak, ama tarla-bahçe değil şarampol denilen. Şarampollere ise ancak yuvarlanılabilir. Otoyollarda görme alanı göz alabildiğine değil yol alabildiğinedir.

Etrafları çevrilidir. Geçit vermezler. Küçük köylerin, kasabaların içinden geçmez, olsa olsa üstünden geçerler.

Mecbur kalırlarsa sadece tünellerin, viyadüklerin içinden geçerler. O kadar.

Kenarlarında bal satan, meyva sebze satan köylülere rastlanmaz, onların. Kenarlarında insana rastlanmaz.

Otoyollar toprağın üstünden geçen kentlerin soğuk ve yalnız elleri.

Zehirli peynirlerine koşan farelerin içinden hızla alıp gittiği düz, dümdüz parkurlar.

-Çöp tenekeleri hangi günler tıka basa doludur? Hangi günler ıssız, bomboş? Sokağınızda teneke başına kaç **kedi** düşer? Biliyor musunuz? Biliyorsanız, niye biliyorsunuz? Bilinecek başka bir şey kalmadı da ondan mı? Güzel. Öyleyse yanıtlayınız.

-Yağlı boya tabela. Bir yanı gece öteki yanı gündüz. İki tarafında da **havada bir trapezci**. Beyoğlu'nda hangi sokakta? Bulunuz. Bu trapezcinin hiç yere indiği görüldü mü? Ne zaman? Gece mi gündüz mü? İzleyiniz. Yazınız.

-Van'daki sokak kedilerinin hepsi Van kedisi midir? Komşu illere kaçan, mesela Hakkari'ye kaçan Van kedilerini, Hakkarililer gece saat kaçta **Van** il sınırından içeri sokarlar, torbalarıyla.

-Sadece **gece vapuru yolcuları** yalan söylemiyor artık. Doğrudur.Peki Doğu'ya giden gece trenlerindeki yalan yoğunluğu?

-**Erzincan** otobüs terminaline bir saatte kaç otobüs girer? Bunların kaçı "Dağlar Ağası"dır?

-**Çankaya - Aydınlıkevler** otobüslerinde neden sakız çiğneyen genç kızlara fazla rastlanmaz? Neden? Söyleyin n'olur... Bu bilgiye ihtiyacımız var.

-**Tandoğan**'da yürürken yanınızdan bin adımda kaç Walk-man'li genç geçer? Walk-man'lerden kulağınıza gelen müziklerin türlerine göre dağılımı?.. Yazınız.

-Bursa'da stadyuma yapılan yeni ek tribün kaç kişiliktir? Bunu sormuyoruz. Siz bize Bursa'nın **Yeşil Kahvesi**'ndeki garsonların ne renk ceket giydiklerini söyleyin.

-Katip, Üsküdar'da nerede dolaşmaktadır? Öylesine gezerken Üsküdar'da bir setreye rastlayabilir miyiz? Peki rastladık, tamam. **Setre** çamurlu mu değil mi? İrdeleyeniz. Yok öyle kafadan atmak. Alıp elinize inceleyeceksiniz.

-**Kayseri**'de yaşlı dilenciler, nasıl sadaka isterler? Özel hayatları, hobileri ve benzerleri?

-Beşiktaş **Balıkçılar Pazarı**'nda kaç tane ampul var? 117 tane. Biliyoruz. Kaç tanesi 1000 watt'lık bu ampullerin. Hadi bakalım.

-Erzurum, **Mahallebaşı**'ndaki seyyar satıcıların yüzde kaçı Kürttür?

-**Ankara**'dan sonra kaçıncı kilometrede, bildiğimiz küp şeker, küplüğünü yitirerek yamuk yumuk kırtlamaya dönüşür? Oldu, biraz düşünün.

-**Nevşehir** kent meydanındaki büyük otelin tam karşısında ne var?

-**Kars'**ta yazın çayırlarda kimler top oynar? Şöyle desek, "Karslı nın biri çayırdaki herhangi bir topu ayağında 26 kere sektirmeden ön direğe kesmez." Siz ne dersiniz ?

-Boğaz kıyısında pazar günü erken saatlerde balık tutan yalnız kadınların gözlerinden hangi **gemiler** geçer? Araştırınız.

-Şişli meydanından Osmanbey'e giderken duvara dizili **binlerce kitap**. Yüz yirmi adım boyunca solunuzda. Otuz üçüncü adımda kasetler ve

Kumaş süzgecin deliklerinden geçmez

ödevleri

müzik. Sonra doksan üçüncü adımda yine kasetler. Doğru mu? Yanlış mı? Çarpı koyun.

-**Maçka**'daki Billboardlar kaç günde bir değişir? Ve bunun ne önemi var? Var mı, yok mu? İşaretleyin.

-İnebolu'da tepedeki kahvede güneş ışınları yapraklara nasıl düşer? İnebolu tepelerinde sevgiliyle **öpüşme** asgari kaç dakika sürer?

-**Komşularımızı balkonlarından nasıl tanıyabiliriz?** Çoktan çok seçmeli soru. Doğruları işaretleyiniz. Kuru topraklı ya da boş saksılar=Bekar. Yatak güneşlendiriliyor=Ana kız. İki aygaz tüpü (biri yedek)=Büyük aile. Her gün asılı çamaşırlar=Kayınvalideli,torunlu evler. Kondisyon bisikleti=Evin bayanı topluca. Eski oyuncak bebek = Çocuklu. Eski dikiş makinası altı=Teknolojiye yenik düşmüş bir aile. İşaretler tamamsa, boşluğu doldurunuz. Bakımlı çiçekler= ...?

-Ağaçlarımızı ne kadar tanıyoruz? Ortaköy meydanındakiler dişbudak, ODTÜ girişindekiler **at kestanesi** peki ya İzmir Alsancak'ta kıyıya en yakın olanlar...? Acele etmeyin. İyice düşünün.

-**Gümüşhane** otobüs garajında odun mu kömür mü kullanılıyor? Ve bu sobalara ısınsın diye kimler el uzatıyor?

-"Sıçanlı Meyhane" nerede? İlk sahibinin adı Yeniköylü **Anastas**, son sahibinin adı ne?

-Manisa'da mazgallar nasıl? Araştırın.

-Eskişehir'de **Porsuk**'tan yayılan kokular, mevsimlere göre.

-Her gün birkaç kişinin faili meçhul mu değil mi belirlenemeyen ama öldüğü kesinlikle belirlenen cinayetlerde yaşamını yitirdiği **Diyarbakır**'da insanlar sabahları hangi duygularla evlerinden sokağa çıkarlar?

-Bursa'nın taşları gerçekten ufak tefek midir? İnceleyiniz. Ufaksa ufaktır deyiniz, tefekse **"tefek"** kavramını biraz açınız.

-**İznik**'te göl kenarında köylüler sarhoş olduklarında hangi türküleri söylerler?

-**Trabzon'**da ayakkabısındaki çamurların biçimlerine göre insanların ulaşım biçimlerini açıklayınız. Örnek: tertemiz, çamursuz ayakkabı. Özel otomobil sahibi.

-Boğaz köprüsünün altından geçen motorlardaki Sürmeneli balıkçılar hangi yeni düşleri kurarlar? Peki, **eski düşler**ine ne olur?

-**Balıkesir**'de kartlı telefonlara kart takarken,telefonların parmaklarını da yutacağını sanan insanlar yaşarlar mı? Yoksa oradan transit mi geçmektedirler?Yazınız. Üç paragraf mümkünse giriş, gelişme ve mutlu son.

-Augsburg. 2010 yaşında, Almanya'da 300 bin kişilik bir şehir. Bu kentte haftanın belirli günlerinde sokaklarda '**Kartoffel**' diye bağıran kamyonlarda acaba ne satılıyor?

-Üsküdar, İcadiye'de **Müneccimbaşı Sokak**'ta kaç tane tamamen çinkodan yapılma ev var? Sağanakta kaç adımdan sesi duyuluyor? Sayınız?

-**Ankara, Kızılay**'da her Cumartesi saat 17.10'da hangi kuşlar hangi ağaçlara konarlar?

-Antalya'nın **Serik** kazasındaki bütün Abdurrahmanlar her perşembe biraraya gelirler mi? Gelirlerse neden gelirler? Bu Abdurrahmanların hepsi nereden gelirler?Kazanın çeşitli köylerinden mi, Serik yamaçlarından mı?

Hadi bakalım. Bu sorular sizin öyle ilk-orta mekteplerde kolay kolay yanıtladığınız sorulara benzemez. **Kopye** çekebilirsiniz. Birbirinizle konuşmak serbest. Sokaklar, garajlar, dükkanlar, kitaplar açık. İstediğiniz sorudan başlayabilirsiniz, ama bu hareketinizin **diğer sorular**ın çok gücüne gidebileceğini unutmayın.

Yüzeyde kalır. Güneş altında yarım saat içinde kurur

Çocukları çok severim, onlar masum istekleri, endişeleri, bitmeyen heyecanları, oyunları ve her şeyi kavramaya, öğrenmeye âşık gözleriyle; sizleri ergin insan olma süreciyle unutmaya yüz tuttuğunuz pek çok şeye davet ederler. Ne kadar büyürseniz büyüyün masum dünyalarının cazibesine kapılırsınız. Sinemacılık serüvenim boyunca ülkenin kuzeyinden güneyine, doğusundan batısına oynadığım15-20 film ve beş yaşından başlayarak liseyi bitirene kadar her yaz üçer aylık periyodlarla, annemin eteğine tutunarak katıldığım turnelerden kalan en canlı anılar yörelerin çocuklarıyla ilgilidir. Otuz beş yıldır bütün ülkeyi aralıklarla dolaşan ben, en sıkıntılı anlarımda hatıra arşivinden birini çağırırım. Bu bazen evlerinde misafir olduğum için yatağı bana verilen ve bu durumdan hoşnut olmadığını bir ay boyunca "Teyze senin evin yok mu?" diye bıkıp usanmadan soran İzmirli Ayşe, bazen mısır ekmeğini benimle paylaşan Dursun, bazen de Ağustos ayında Harran ovasının elli derecelik çöl sıcağında anasından uzakta ve benim kucağımda acıktıkça sütsüz göğsümden medet uman minik boncuk Atiye olur.

Bir de Binhan var.

Üç yıldır küçük yeğenime arkadaşlık eden, ben evden çıkar çıkmaz parfüm, giysi, ayakkabı türünden eline ne geçirirse onlarla büyüme provaları yapan, İstanbul'a kapağı atmış küçük Nesrin de benim için başka bir Binhan'dır.

Binhan'la1980'de tanıştık. Oniki Eylül'ün üstünden bir-iki ay geçmişti. Kasım ayının ilk haftası film ekibi İstanbul'dan, ben de Adana'dan hareket ettik. Adıyaman'da buluşulup oradan kalınacak kasabanın yolu tutulacaktı. Şoförüm yaklaşık yirmi saat tutacak yol için en uygun yolun Kahramanmaraş üzerinden olabileceğini söyledi. Altı-yedi saat sonra Maraş olduğunu tahmin ettiğimiz terk edilmiş bir kovboy kasabasına geldik. Ortalıkta pek insan yoktu, olanlar da hiçbirşeye bakamıyor gibiydiler. Çok acıktığımızdan benim şoför Adanalı Zeki ile beraber kendimizi bir kebapçıya attık. Zeki, benim 'Aman çok yeme, bari ayran içme' uyarılarımı, 'Yok abla, evvelallah' diye cevapladıysa da ayran ve kebaplar yola tekrar döküldüğümüzün onuncu dakikasında Zeki'den intikamlarını aldılar. Uyuyan Zeki benim çığlığımla bir kamyonla kafa kafaya çarpışmamızı engelledi ama şarampole düşmemizde onun 'evvelallah'ının yardımı olmadı ve şoför Zeki yerini bana bıraktı... Birkaç saat direksiyon sallayıp Diyarbakır' a geldiğimizde Zeki hâlâ uyuyordu 'evvelallah'! Onu uyandırdım. Diyarbakır'da bu sefer akıllanmış olarak bir yemek daha yedik ve tekrar yo-

binhan ve nesrin

la revan olduk. Zeki ile karşılıklı birbirimizi gaza getirerek 'Aslan Zeki', 'Aslan abla' şişirmeleriyle yedinci saatin sonunda karşımızdaki yamulmuş Adıyaman levhası 'yahu bunlar deli mi? gibisinden bize bakıyordu. Deli değil ama evvelallah bu ülkede filmciydik. Kararlaştırılan yerde ekiple buluşup konaklayacağımız Kahta kazasına hareket ettik. Filmin çekileceği ve her gün gidilip dönülecek olan yerin on beş kilometre ötedeki Eski Kahta köyü olduğu söylendi bize. Köy yolu (aslında yol demekle hata ettim, yol mol yok, yol olduğu rivayet edilen büyük patlamadan kalmış volkanik granitlerden geçiyorsunuz zıplaya zıplaya) on beş kilometreydi ama biz birkaç organımız yer değiştire değiştire bu yolu birbuçuk saatte aldık. Köy meydanına geldiğimizde her zamanki olağan tablo oluştu etrafımızda. Minibüslerimizi çepeçevre saran meraklı çocuklar? Kahta'daki bakkaldan bulduğum iki kutu markasız bayat bisküviti Rahibe Teresa pozuyla onlara ikrama kalktığımda kutular havalarda uçuştu. İçlerinden çelimsiz bir kız çocuğu eline birkaç bisküvi molekülü geçirdiğini tahmin ettiğim dağlara doğru koşan bir oğlanı yakalayıp beklenmeyen bir çeviklikle yere devirip elindekileri kaptı ve koşarak 'n'aber' gibisinden karşıma dikildi. Adını sorduğumda Türkçe bilmediğini anladım. Yanındakilerden biri adının Binhan olduğunu söyledi. Film çekimlerinin ilk günü bir sürü şaşkınlıkla geçer. Otuz- kırk metre film ya çeker ya da çekemezsiniz. Bense ilk gün IQ'mun yetmişe düştüğünü hissederim. Bir de buna tam kameranın önündeyden bölgenin idari amirinin operasyon planı eklenirse halimi düşünün. Motor sesiyle beraber kendini rolüne kaptırmış olan bendeniz aniden setin ortasına düşen birkaç silahlı adamı "durun kaçmayın!" çığlıklarıyla görünce başka bir senaryoda oynadığımı düşündüm. Yalnız bizim yönetmen Arthur Penn değildi. Karşımda da Clyde yoktu, bendeniz de ne yazık ki Faye Dunaway'e benzemiyordum. Allahtan bizim amir korktuğumuzu anlayıp 'operasyonu' kesti. Heyecanımız sakinlediğinde etrafımızda köyden kimsenin kalmadığını fark ettim. Binhan hariç. Binhan bundan böyle bana yapıştı. Gözlerini büyülenmişcesine uzun saçlarımdan, makyajlı yüzümden, onda olmayan giysilerimden ve özellikle uzun kırmızı cilalı tırnaklarımdan hiç ayırmıyordu. Herhalde beni peri padişahının kızı zannediyordu. Binhan bu hayranlığı kuru kuru sürdürecek tiplerden değildi. Doğal olarak istekleri olacaktı. Oldu da. Ellerindeki kınanın bendeki karşılığı olan ojeyi işaretleşerek kendisine sürmemi istedi. Ben de sürdüm. Uçarak uzaklaştı. On dakika sonra döndüğünde köyün bütün kızları yanındaydı. Türkçe bilenlerden biri, Binhan'ın şişeyi istediğini ve onunla iyi ilişkiler içinde olan diğer kızlara sürmek istediğini söyledi. Kibarca bundan sadece bir şişe olduğunu ve uzun süre bana lazım olduğunu söyledim. Binhan onlara bağırarak bir şeyler söyledi ve hışımla avenesini toplayıp yanımdan uzaklaştı. Ertesi gün sette gözlerim boş yere onu aradı. Akşamüstü bir ara hayal-meyal onu görür gibi oldum fakat hemen gözden kaybettim. Akşam otele dönüp çantayı açtığımda benim şişenin yerinde yeller esiyordu.

Ertesi gün köye gelir gelmez ilk işim benim şişenin peşine düşmek oldu. Şişe de Binhan da ortada

Gözlerini büyülenmişcesine uzun saçlarımdan, makyajlı yüzümden, onda olmayan giysilerimden ve...

yoktu. Köylüler onun kafası kızdığında dağa çıktığını ve kendisi istemeden kimsenin onu indiremeyeceğini söylediler. Binhan o gün, ertesi gün ve daha ertesi gün de dağdan inmedi. Dördüncü gün onu hem çok özledim hem de merakım son haddindeydi. Öğle yemeği sırasında arkamda hisettiğim gölge oydu. Burnunun hizasında tuttuğu boş oje şişesini ondan esirgemenin utancını bana hissettirerek ayaklarımın dibine fırlattı ve ona sarılmama fırsat vermeden uçtu gitti. Bir daha da onu hiç görmedim.

Canım Binhan, aradan çok yıllar geçti. Sen belki şimdi annesin ve kızlar doğurdun. Onlar da belki televizyonda gördükleri boyalı teyzelerin parlak dünyalarına öykünüyorlar. Dudaklarının ucundaki gülümsemeyi görür gibiyim.

Bu arada benim evdeki ojelerin, parfümlerin düşmanı senin o günlerdeki muadilin Nesrin, artık o işleri bıraktı. Şimdilerde benim bilgisayara musallat. Üç yıldır bir bardak suyu dökmeden mutfaktan bana kadar getiremeyen bu küçük kız, CD-Rom'larda fink atıyor. Arada beni bile uyarıyor. Kimbilir belki bir gün...

uruyan kâğıt tabakaları toplanır

memlekette hergün bayram

Tarsus Lokman Hekim Şenlikleri - **(14 Mart)**
Kocaeli Pişmaniye Şenliği - **(Mart)**
Bayramiç Ağaç Bayramı - **(Mart)**
Akhisar Çağlar Mesiri - **(Mart)**
Sultanhisar NYSA Festivali - **(Nisan)**
Alaçam Geyikkoşan Eski Mayıs Yedisi Günü - **(20 Mayıs)**
Karapınar Erozyon Günü **(Mayısın son pazarı)**
Sessiz Dünya Sakinleri Haftası - **(Mayıs 10)**
Uzunköprü Dallı Şenlikleri - **(Mayısın ikinci pazarı)**
Yarımca Kiraz Şenliği - **(27 Mayıs-3 Haziran)**
Mihalıççık Kalburcu Günü - **(Haziranın ilk pazarı)**
Koyunhisar Eğriçimen Yayla Günü - **(7 Haziran)**
Harput Şenlikleri - **(2-5 Haziran)**
Huğlu Tüfek Bayramı - **(Haziranın ikinci pazarı)**
Hatay St. Pierre Günü - **(29 Haziran)**
Misakça Köyü Karides Günü - **(Temmuzun üçüncü pazarı)**
Kütahya Vişne Günü - **(Temmuzun üçüncü pazarı)**
Akhisar Karpuz Festivali - **(Temmuzun üçüncü pazarı)**
Pasinler Çermik Şenlikleri - **(Temmuz)**
Şarkikaraağaç Bayramı - **(7 Temmuz)**
Köy Kalkındırmasında Mallıca Bayramı - **(8 Temmuz)**
Zeynepler - Kâmiller Bayramı - **(23 Temmuz)**
Tarsus Üzüm Bayramı - **(Temmuz)**
Akşehir Şeref Günü - **(24 Ağustos)**
Taşucu Balık Festivali - **(Ağustosun ilk günlerinde)**
Uluğbey Veli Baba Aşıklar Gecesi - **(Ağustosun ilk haftası)**
Ardeşen Durağı - **(14 Ağustos)**
Ereğili Elma ve Twana Şenliği - **(18 Ağustos)**
Konya Hadım Hadimi Günü - **(23 Eylül)**
Eskişehir Beyaz Altın Festivali - **(1-6 Eylül)**
Kızılcahamam Soğuksu Festivali - **(Eylülün ilk haftasonu)**
Çatalca Süt ve Meyva Festivali - **(Eylülün üçüncü pazarı)**
Çumra Kanun Bayramı - **(Eylül)**
Hizan Bal Bayramı - **(Ekim)**
Bayındır Pek Üzüm Bayramı - **(Kasım)**
Zonguldak Uzun Mehmet Kömür Günü **(8 Kasım)**

hep aynı hikâye

Hep aynı hikaye (1)

Sırmalıçarşı'da bir kasap vardır, adı Mahmut abi. Mahmut abi garip biri, iri, yeşil gözleri var, müşteriyle pek konuşmaz, uzaklara dalgın dalgın bakar. Ben hep onun uzaklardaki sevgilisini düşündüğünü sanırdım. Değilmiş. Birkaç gün önce akşam eve dönerken et almak için Mahmut abi'ye uğradığımda anladım bunu. Bir kilo kuşbaşı eti bir gazete kağıdına sararken anlattı bana hikayesini. Niye bana anlattı, bilmiyorum. Gözlerini tezgahtan kaldırıp üzerime dikti "Sen Bach'ın kayıp eserlerinden birinin nasıl bulunduğunu bilir misin?" diye sordu. Bach'ın bırakın kayıplarını, bulunmuş eserlerini bile tam olarak bilmeyen ben, adamın yüzüne öyle bir bakmış olmalıyım ki, Mahmut abi gözlerini tekrar tezgaha indirerek konuşmasını sürdürdü: "Mendelson, hani şu ünlü besteci, bir gün bir kasaba gitmiş, et istemiş. Kasap bir parça kağıda sarıp vermiş adamın etini. Mendelson eve gidip paketi açmış, kağıda baktığında görmüş ki, bu Bach'ın kayıp eserlerinden biri." Mahmut abi hikayeyi bitirir bitirmez hemen kendisini bekleyen diğer müşteriye döndü ve siparişini sordu. Kendimi dışarı can havliyle attım. Eve doğru hızlı adımlarla yürürken, ona o anda sormam gereken soruyu hatırladım: "Mahmut abi, sizde Johannes Passion'un uzun versiyonunun CD'si var mı?"

Ünyeli kasap (2)

Hep aynı hikaye. Kayınvalde sık sık anlatır. Eskiden bir keresinde (kayınpeder savcıydı rahmetli) tayinleri Ünye'ye çıkmış. Oraya gittiklerinin ertesi haftasında kasabanın ileri gelenlerinin hanımları "kabul günü" hangi gün olsun diye konuşmuşlar. Biraraya toplanmışlar. Ertesi gün de onu, (kayınvaldeyi) Çamurlu Mahallesi'ndeki Kamil Kasap a götürmüşler. Kayınvalde bu olayı her anlattığında (ki sık sık anlatır), özellikle anlatma sırası kasaptan içeri girmeye geldiğinde hep heyecanlanır. Kasabın arkasındaki çengele asılı et sarmak için hazırlanmış bütün büyük kağıt parçaları, elyazılı notalı porte kağıtlarından olduğunu görmüş. İçerde her zaman klasik müzik çalan bir teyp (o zamanın büyük, iki makaralı Grundig'lerinden). Kamil'in en sevdiği besteci Bach'mış. Arkadaş olmuşlar. Sık sık görüşmüşler, ailece. Çimento Fabrikası Lojmanları'nda yapılan düğünlere her zaman çağırılırmış Kamil bey.

Passion (3)

Söke'deki Güzel Kasap'ın her müşterisine kasa fişiyle bir de fotokopi ile çoğaltılmış Bach'ın Passion eserinin notalarının verdiğini bilmeyen yok. Özellikle turistlerin mutlaka uğradıkları bir dükkan. Nereden nasıl duyuyorlarsa...

Bach sever misiniz? (4)

Anlattılar. İnanmadım. Yemin ettiler. İnanmadım. Götürdüler gösterdiler. İnandım. Bolu-Düzce arasındaki Kaynaşlı'daki bir kasap. Uzun boylu, uzun saçlı. Adı Levent. Hiç konuşmuyor. Duvarları tamamamen Bach'ın 100. ölüm yılı afişleri ile kaplanmış. Tezgahın üzerinde notalı kağıtlar yığını. Sabahtan akşama kadar çırağı kalkıp kalkıp müzikleri yeniliyor. Kasetlerden ya da CD'lerden. Devamlı Bach. Almanya'da iki yıl Bach'ın doğduğu kasabada kalmış.

Müzikli pazar (5)

Hep aynı hikaye, yok bilmem bir yerde bir kasap varmış da devamlı Bach dinlermiş, özellikle Passion'larına hayranmış falan. Yok öyle bir şey. Anlatır dururlar, hep aynı hikaye. Benim bildiğim şu: Çanakkale Ezine' ye bağlı Ayvacık kasabasında pazar Perşembe günleri kurulur. Hisar Kasabı sahibi Hüseyin Kadırgalı her Perşembe dükkanın önüne hoparlör çıkarır ve önünden geçen pazar kalabığına tüm gün Bach Passion'ları çalar. O kadar.

Ankara Müzik Festivali (6)

Sıkar artık. Nasıl oluyor da bıkmadan aynı hikayeyi anlatır dururlar, bir de üstelik inanırlar, anlamıyorum. Bach düşkünü bir kasap. Olur mu öyle şey? Hayret! Benim en son duyduğum geçen hafta Ankara Müzik Festivali düzenleyenlerin başından geçmiş olan bir olay. Grafik sanatçıları broşürlerinin kapağına Bostancı Güzel Kasabı'nın notalı kasap kağıtlarını kullanalım diye ısrar etmiş. Sonuç ne oldu bilmiyorum.

Hüsnütabiat (7)

Hiç unutmam, bir gün Denizli'de halamları ziyarete gitmiştim, iki üç günlüğüne. Lisedeyim o sıralar, aklım bir karış havada. Halam beni kasaba gönderdi. Hüsnütabiat Kasabı. Adını da hiç unutmam, bir tuhafıma gitmişti. Kasap, sonuna kadar açılmış bir volume ile Bach dinliyordu. Ben de bağıra bağıra niye Beatles, Rolling Stones dinlemediğini sorduğumda tebessüm ederek yüzüme bakmış, hiç bir şey söylememişti. Hiç unutamam o bakışı.

Plaklara n'oldu? (8)

Kahvede anlattılar. Oradakilerden duydum. Eskiden o mahallenin her gün Bach dinleyen bir kasabı varmış. Adam çok yaşlanmış. Yine de Bach dinlemeyi ne bırakmış ne vazgeçmiş. Artık çok çok yaşlanıp dükkanı oğluna bırakmak zorunda kalmış günün birinde. Ama yine de dükkana gelip boncuklu iplerden oluşan kapının yanındaki kisa sandalyeye oturup çırağın değiştirdiği kasetlerden gelen müziği kımıldamadan dinlermiş. Bir gün de oturduğu yerde sessizce gülümseyerek ruhunu teslim etmiş. Hayret ve saygıyla bahsediyordu kahvedekiler. Onca Bach kaset ve plağı ne oldu diye sordum. Şaşırdılar. Kimse cevap veremedi.

Dikkat şart (9)

Kızı anlattı. Kasap olan babasına bir gün notalar yazılı üç dört defter getirmişler. O da bunları yırtıp yırtıp et paketlerini sarıyormuş. Günün birinde bir müşterisi gelip bu notaların yazılı olduğu kağıtların çok kıymetli olduğunu, notaların Bach'a ait olduğunu söylemiş. Babası ve müşteri etrafı araştırmışlar ama hiçbir defter yaprağına rastlamamışlar. Anlamışlar ki o notalı sayfa son sayfaymış. Bana bu hikaye yabancı gelmedi. Ya size?

Şevki Bey (10)

Tüm "Kasap ve Bach hikayeleri"ni biliyorum. İşin en gerçek doğrusu şu Kasap Zonguldaklı. Beş senedir Kadıköy'de dükkanı var, buraya göçüp dükkanını açmış. Bütün gün Bach dinliyor. CD' leri, kasetleri var. Keyifli biri. Fazıl Kayaşlı. İşte bu Fazıl bey geçen yaz kilo ile aldığı gazetelerin içinde bir deftere rastlar. Eski Türkçe yazıların ve pek çok notaların yazıldığı bir defter. Eski yazı bilenlere sorar öğrenir. Defter bestekar Şevki Bey'e aittir. Şimdi her Cumartesi akşam üzeri bir müşterisine bir defter yaprağı koparıp eti bu notalı sayfaya sararak veriyor. Bekliyor, bakalım kim bu hazineyi farkına varıp gelecek ve kendisine bu kağıdı soracak. Hâlâ bekliyor sanırım. Bir şey çıksaydı beni arardı.

Üzerlik Köyü Yoğurt Bayramı **(Mayıs)**

Kısaca Geçmişi: Kayseri'nin Sarıoğlan İlçesine bağlı, hayvancılıkla geçinen, özellikle koyun besleyen bir köy olan Üzerlik'te, kesin yılı saptanamayan, ancak, yaşlıların deyişlerine göre çok eski yıllardan beri kutlanan Yoğurt Bayramı var.

Bayramın bugüne dek en canlı kutlandığı yıllardan biri 1953 olmuş, o yıl bayramda 37 kuzu kesilmiştir. Bayram, köydeki sürü sayısına göre kutlanır. Her sürü, Mayıs'ın bir günü bayram yapar. Bayramın bir adı da "Yeni Yoğurt"tur.

Bayramda yapılanlar: Koyuncular, Mayıs'ta koyunlar kuzularını doyurup da artan sütü kadınlar sağdığı zaman, bu sütü yoğurt yapıp bunu bayram olarak kutlarlar.

Her sürü ağası, bu bayramı ayrı ayrı günlerde yapar ve birbirlerini bayrama çağırırlar. Köy muhtarı, köyü tanıtmak için, sürü ağalarını toplar, biraraya getirir. İlin, ilçenin yöneticilerini, komşu köyler muhtarları ve halkını kutlamaya çağırır. Bayram günü kuzular kesilir, yoğurtlar yapılır, büyük kaplardaki yoğurtların üzerlerine siyah üzümler ya da naneler serpilir.

Köyün önündeki, Kızılırmak'ın geçtiği ovaya koyunlar getirilir, çobanlar sağan kadınlar gelmeden, koyunları boyunlarından bağlarlar. Köy kadınları o gün en güzel giysileriyle, çobana en şahane hediyeler götürürler. Çoban, koç ve kısır kalmış koyunların içine başındaki beresini atar, bere hangi koyunun üzerine düşerse, o koyun çobanın olur.

Genç kızlar, o gün ovada ulusal ve yerel oyunları oynar, karşılıklı maniler söylerler. Akşama dek ovada yenilir, içilir, eğlenilir, akşam eve dönülür.

Bu kâğıdın üstü yamru yumrudur, hava kabarcıkları ve delikler bulunur

kale h4 c4

■ "Aslında o iyi bir insan. Her aradığımda telefonun ucunda. Herşey saatinde. O bana aşık. Sadık. Adı değil, kendi. Kendi gibi. Hiç 'gibi' olmadan. Seviyorum onu. İyi insan. Akıllı, zeki, yakışıklı. Ayrıca bana aşık. Egomun desteği. O hep var. Ev gibi. Sıcak. Yerinde. İtirazsız. Blöfsüz. Mum ışığında romantik. Kiracı değilim. Ev sahibiyim. Ama gene de onu bıraktım."

■ "Doğrusu benzersizdi. Zordu. Aradığımdı. Baktı. Bakmadım. Tehlikeliyi severim. Tam bir taktik savaşı. Herkes ona bakıyordu. Ama ben beni düşündüm. Önce ayırdım. Sonra kopardım. Zordu. Zevkliydi. Kıran kırana savaş. Satranç gibi. Her geri çekilişi bana meydan okumaktaydı. Hiçbir zaman veziri kullanmadım. Hep piyade ile idare ettim. Bu onu delirtti. Kalelerini kullandı. Ve düştü. Benim oldu. Rahatım."

■ "Yanındayım. Rahatım. Çok iyi kız. Aklı bende. Yanımda. Düşünceli. Seviyorum. Beni tamamlıyor. Terlesem söyler. Üşüsem uyarır. Bana aşık. Koruma görevlisi gibi. Önümü açıyor. Beni dinler. Hiç kavga etmedik. Saçmalasam hatırlatır. Sınırları o koyar. Okşar. Sarılır. Sıcak. Uyarıcı, düzeltici, toparlayıcı. Ona güveniyorum. Demiş miydim. Onu seviyorum. Annem de onu sevecektir."

■ "Hayır, hayır. Onu bırakmadım. En azından o dönemde bırakamazdım onu. Çok üzülürdü herhalde. Onun için bırakmadım. Öbür ilişkim başladığında hemen söylemedim. Zaten söylemediğim dönemde öbür ilişkim de kesin değildi ki! Kesin olmayan bir şey için onu niçin üzeyim? İkisi zor oldu tabii. Ama öbür ilişkim farklıydı. Geçici değildi. Her şey yerine oturdu. Müthişti. İşte o zaman dedim ki, haksızlık ediyorsun. Artık ayrıl. Durumu açıkladığımda şaşırdı. Benim ayrılacağımı hiç anlamamış. Sanki hiç ayrılmayacakmış gibi davranıyormuşum. Hayret. Halbuki öbür ilişkide başlangıçta fırtınalar yaşadım. Bir gün oldu diyordum. Öbür gün her şey tersine dönüyordu. Olup olmayacağı hiç belli değildi. Şu anki ilişkimden memnunum. Ama içimde gene fırtınalar yaşıyorum. Haydi hayırlısı."

■ "O çocuk beni çok çekti. Ama yaşı benden çok küçüktü. Bana pas verdi. Hem de ne biçim! Fırlama! Ama yani nasıl olsun... Bendeki şans işte. O bankacı oğlan. İyi asıldı bana. Ama yaa, olmaz. Öyle küt diye olur diyemedim. Aslında boylu poslu çocuk. Aradığım gibi. Ciddi değil ki! İnsan biraz yavaş gider. Hadi yemeğe. Olmaz ki! Bizim müdür nasıl? Her adımı ölçülü. Çok istedim, ama yüz vermedi. Eşşek. Herkes peşinde ama olsun. Çekici adam. Bütün daire aşık. Olsun. Olsun da, kaldık ortada. Millet kıçını kıvırıyor, işi bitiriyor. Aaah ah, şans yok."

havada duramama...

Ankara Beypazarı'nda Turkish Daily News'a rakip bir gazete çıkıyor. *Dahili Nefs*. İki sayfalık bir gazete. Sorumlu,sorunlu, sorumsuz yazı işleri müdürü Mıstık Bey. Aynı zamanda Beypazarı FM'de disk jokey. 15 yaşında. Şimdi size *Dahili Nefs*'de yer alan haberlerden bir alıntı sunuyoruz.

(DNHA) Atatürk Heykeli geçen salı Atatürk heykelinin önünde toplanan ve sayıları yaklaşık 100.000'i bulan bir grup Mıstık Bey hayranı eylem yaptı. Star FM adlı radyodan ayrılan Mıstık Bey'in hayranı olan bu 100.000 kişi akşama, hatta sabaha kadar oturma, açlık, bağırma, kazan kaldırma, kazanın içine girme, kazan dibi yememe, kazı-kazan kazımama, büyüklerin önünde bacak bacak üstüne atma, elma yememe, polis cobu yememe, saz çalma, gaz yapma, gaza getirme, caz yapmama, çengi oynatma, çengiye para yapıştırma, pul yalama, zil çalıp kaçma, ciklet çiğneme, ciklet yapıştırma, yemek yerken ağız şapırdatma, tek ayak üstünde durma, iki ayağı havada duramama... gibi eylemlerde bulundular. Grubun lideri olan Tosun adlı şahıs "D.J'imiz Mıstık, günlerimiz fıstık", "Mıstık Bey'ler ölmez.", "Çişim geldi ağbi" şeklinde sloganlar attıktan sonra acıktığından tüm pankartları yedi. Daha sonra Mıstık Bey göstericileri sakinleştirmek için konuşma yapmayı kabul etti. "Mıstık Bey başbakan, Siirt Köy Hizmetleri şampiyon" sloganıyla sık sık sözü kesilen Mıstık Bey: "Arkadaşlar lütfen sakin olup tırnak yeme eylemini kesin. Burda konuşuyoruz. Bana yamuk yapmayın tamam mı?" dedi. Sesin kesildiğini gören Mıstık Bey şöyle devam etti: "Ünlü şovmen Azimet Köğlüoğlunu, Margarit Tiiçır'ı- Burak Kut'u, Pavarotti'yi göreve, Sindi Kravaford'u, Kılodya Şifır'ı, Müjde Ar'ı, Hülya Avşar'ı, Lale Mansur'u yanıma çağırıyorum". 3 saat süren Mıstık Bey'in konuşmasından sonra göstericiler sessizce dağıldı.

Virüsüm ve Ben

(Virüslü, suçiçekli, 39.5 C ateşli bir insan (hasta) insan hasta gününü neye verir? İğne yer, ilaç içer, sirke sürer de ne düşünür?) Düşünceleri nelerdir?

1. Bu mikrobun amacı nedir? Mikroplar amaçları, idealleri olan (ev, araba gibi olmasa da daha ulvi) cennet, cehennem gibi bir ve bütün ya da çok ve bir midirler?
2. Vücudumda elini kolunu sallaya sallaya böyle nasıl dolaşabilirler? Kolluk kuvvetlerim uyumakta mıdır? İlkokulda öğrendiklerim yalan mıdır, asker mikroplar yani "asker" olduğuna göre "iyi" mikroplar soğan mı doğramaktadırlar? Çok kötü üşümekteyimdir.
3. Ev bu kadar sıcakken beni titreten virüslerin ecdadı var mıdır? Kimlerdendir?
4. Madem ateşim çıkacaktır, ben niye titremişimdir? (Hasan Özaydın'ın ifadesine benzedi.)
5. Ateşi ne düşürür? Bilimsel araştırmalar buz, yaşamsal deneyler yorgan demektedir. Kime inanayım? Hastayken bu ikilemle nasıl uğraşayım?
6. O kadar vücut içinde bu virüs beni niye seçti? Nasıl seçti?
7. Bünyemi severse, terk etmez Allah bilir. Niye gitsin? Geçmişte gitmiş olması şimdi gitmesini niye gerektirsin? Garantisi yok valla.
8. Akciğerde komplikasyon yapıyormuş; akciğerde yapan beyinde, böbrekte, dalakta ayakta parmakta da yapar, isterse kesin yapar.
9. Şimdi kalkıp hastaneye kim gidecek; ayrıca gidince ne olacak, sinirler bozulacak.

Düzleştirilmesi ve deliklerin doldurulması gerekir

kahve içmenin anlatılmaz garip-liği

Ben sabahın ilk saatleriyle olmasa da uyandıktan bir süre sonra yataktan çıkar (çıkmaya çalışır), her sabah yaptığım zaruri işleri yaptıktan sonra (her insan gibi), okula giderim.

Dersim var ise, derse girip ders de veririm. O gün de öyle yaptım. (Haftanın ortasındaki gün çarşamba) saat 10'daki dersime yetişebilmek için 9.45'te evden çıkıp okula gittim ve derse girdim. Havamdaydım ve hemen konuya girip derse başladım.

O aşırı gürültüye kadar öğrenci ile dialogum iyiydi. Sesin çıkış noktası konusunda öğrencilerle uzlaşmaz bir çelişki yaşıyorduk. (saat 10.30 suları) Öğrenciler, sesin okulun yakınındaki askeri hava üssünden geldiğini söylerlerken, ben bu sesin bir uçaktan bırakılan bombadan değil de, askeri üssün tam tersi istikametten ve aşağıdan yukarı patladığını söyledim. Uzlaşamadık. Kuşak farklılığı yine açığa çıkmıştıKuşak çatışmasının dersimi bölmesine izin vermeyerek,tartışmayı kestim ve derse devam ettim.Öğlen yemeğinde haklı olduğumu düşündüm.Biz ne günler görmüş bir kuşağız..

Öğleden sonra dersim yoktu. Odanın muhabbeti de iyiydi hani. Sesi duyan arkadaşlar da benim düşüncemde idi. Bir yer bombalanmıştı. (Saat 15.00 suları). Bir arabanın içinde patlayan 36 kg'lık bomba arabadaki iki kişinin feci şekilde ölmesine,arabanın yanı sıra parkta bulunan dört arabanın parçalanmasına, çevredeki binalarda hasara ve o semtteki bütün camların kırılmasına neden olmuştu. Arabanın bulunduğu yerde büyükçe bir çukur açılmıştı. Vah vahl diyerek dinledik. Olayın yerini sorduk. O da tarif etti. Çok iyi biliyordum tarif ettiği yeri. Çünkü, arabanın park ettiği yer birinci kattaki evimin balkonunun altıydı. (Saat 15.45 suları) Bana, eve gidip her zaman iki elimle çekiştirerek kilidini açtığım demir kapımı,çok rahat bir biçimde tek elle açmak, cam, çerçeve ve evin orta yerindeki balkon kapısının üzerinden aşarak halen sağlam gardroptan bir gün sonraki toplantıda giyeceğim takım elbisemi alarak, kalacak bir yer bulmak için evden çıkmak düştü.

Bereket evim birinci katta olduğu için pencere ve balkonlarım demirliydi. Haftanın son gününde (cuma) arkadaşlarla evde yapmayı planladığımız toplantımızı bir restaurantta yaptık. Muhabbet güllük gülistanlık.Şairlerdi,şiirlerdi,romantizmdi.

Her şey güzel, hesap da ödendi. Garson sordu, "Kahveleriniz nasıl olsun?". Her zamanki alışkanlıkla araya girdim, "Kahveleri isterseniz evde içelim." Ne de olsa evde müziği biz belirleyebilir ve takıldığımız şiirlerde kitaplıktan kopya çekebilirdik. Masadakiler her zamanki alışkanlıkla "olabilir" dediler. Her ne kadar salonun ve mutfağın balkon kapılarıyla, bazı pencere çerçeveleri olmasa da oturma odasının camları takılmıştı. Marangoz da bir gün sonra gelecekti. Torpilim iyi idi. Bu sıralar camcılar ve marangozlar randevu ile çalışıyorlar. Hatırı sayılır insanları araya koyarsanız, bir hafta sonraki randevunuzu iki gün sonraya aldırmak da olanaklıydı.

Ne de olsa , benim hatırı sayılır tanıdıklarım var!

otomobildeki top 15+1

2. **dada**, otomobilinizin değişmez gruplarından. Bu kez yeni albümü. Otoyolların kenarlarında artık çiçekler yok ama, halen uçsuz bucaksız bozkırlar, göz alabildiğine beyazlıklar, derme çatma evler var. Öyleyse devam.

1. **pearl jam**, sıkışık trafiğin içinde, arabaların arasından hızla kayarken, bu kentin en fırlama iyi aile çocuğu olarak, iyiliğin kızgın temsilcisi olan siz, evet biliyoruz, böyle olsun istemezdiniz.

5. **prefab sprout**, arabadaki huzur nerede gizlidir? Direksiyonda, koltukların altlarında ya da emniyet kemerinde? Yollarda, uzayıp giden yollarda?

7. **david byrne**, dev bir süpermarkette yaptığınız yılın alışverişinin ardından, bagajınız ağzına kadar dolu, arabanızın arkası çökmüş eve dönüyorsunuz. Çıkarlıp kaseti teybe sokuyorsunuz. Evet, halet-i ruhiyeniz şimdi daha iyi. Tabii canım, belki de siz o süpermarketi soyan kişisiniz. Değil mi? Kim bilir, kim bilebilir?

11. **primus**, bir ileri, iki geri. Yanlış, ikinci vitesten sonra dört olmaz. 10.-14. **Tufan Kayhan** ve 'Yasak'.

6. **brian eno**, tehlikeli gecelerde. Gecenin rengi henüz belli değil. Sabah pişmanlık duyacağınızdan emin olduğunuz gece yarılarında, can havliyle torpido gözüne doğru eğilip son enerjinizle yolunuzu değiştirecek kaseti buluyorsunuz. Bundan sonrası sadece size ait. 15. **Bora** ve 'Sıra bize de gelecek'.

4. **bülent ortaçgil**, akşamüzeri eve dönerken günün tüm yorgunluğu üzerinize çökmüş, yanınızdaki yol arkadaşınız size başından geçen son aşkı anlatıyor ve siz zaman zaman duyduğunuzu sandığınız sevgi sözcüklerinin yarattığı etkiyi yeterli bulmayıp, onu daha iyi dinlemeniz gerektiği konusunda kesin bir yargıya vardığınızda, etkiyi güçlendirmek için. Eğer o gece için başka programınız varsa dinlemeyin, zira etkisi uzun sürelidir ve eğer önlem alınmazsa gece kesinlikle meyhanede son bulur. 12. **Öbür Bora** ve 'Hadi hadi şeker'.

3. **tears for fears**, sessizce yolda süzülürken, aniden önce koku sonra solgun ışıklar, evet burası yıllar önce bırakıp gittiğiniz şehir, eski şehir. Yani doğru tuşlar doğru yerde.

8. **camouflage**, sakin, huzurlu bir gece, eve yolculuk, anne baba evde bekliyor, anne çay yapmış, baba rakı içiyor, güzel yemek, güzel düşler.

9. **oil on canvas**, çok soğuk kış günlerinin tam ortasında, yazdan kalma pırıl pırıl, güneşli, tertemiz bir günde. Nereye doğru sürdüğünüzü iyice unutmuşsunuz, yol önünüzde uzayıp giderken, içinize güçlü bir yaşama sevinci yayılıyor. Evet, bugün her şeye yeniden başlamak için iyi bir gün.

13. **?**, çok iyi, çok hoş. Serin gecelerde, sevgilinizi düşünmeye çalışıpta yüzünü bir türlü anımsayamadığınızda. Akla gelenler yukarıdaki resimdeki gibi. Grubun adı resmin arka yüzünde yazıyor.

Varsa söyleyin! Daha kaç tane var hayatımızda bu kadar mecbur olduğumuz? Neler var? Yıldızlar var, ay var, güneş var, aşk var... Başka yok. Aklıma başka bir şey gelmiyor. Düşünüyorum düşünüyorum başka bir şey bulamıyorum. Yok işte, yok. Annem var, babam var, deniz var, yağmur var, geçmiş, gelecek var... Söyleyin bana, oradakiler de Bach dinlemeyi hak etmemişler miydi? Başka kim var? Bir ben var, bir de benden içeri. Ölüm var, ha, bir de Dostoyevski var.

Bu aşamadan sonra kâğıt mutlaka mühürelenmelidir

ПИРОСМАНИ nerede yatmalı?

Evlerimizin duvarlarında, tanıdıkların, daha çok da akrabaların büyütülmüş fotoğrafları yer alır. Ve de kendimizin. Çeşitli sehpaların üstlerinde, televizyonun ya da radyonun civarında, koridorlarda. Aralarında dergilerden kesilmiş, bazen seloteyple astığımız, yağlı boya tabloların resimleri de bulunur. Çerçevelettiklerimize bile rastlarız. Duvarlarımız canlanır: ağaçlar, göller, köy evi, artistler, Şarlo, küçüklük resimlerimiz, koşan özgür atlar, karlı dağlar, kuğular, geyikler, çiçekler...

5 Mayıs 1862'de Gürcistan'ın Mirzia köyünde doğar. Yoksulluk. Zorunlu göç. Önce ağabeyi, sonra babası, sonra annesi ölür. Ablası ile öksüz ve yetim kalır. Evlatlık. Okuma yazma öğrenir. Bir şekilde resim yapmaya başlar. Gururlu ve onurludur. Asalak durumuna üzülür. Bir süre bir basımevinde çalışır. 27 yaşında bir tabelacı dükkanı açar. Ticaretten anlamaz, batar. Demiryollarına frenci olarak işe girer. Batum—Azerbaycan arasında bir çok yeni yer görür. Yük katarında sürekli rüzgar altında çalışması ve kendine bakmaması yüzünden sağlığı bozulur, üç buçuk yıl. Ayrılır. Biriktirdiği küçük sermaye ile önce el arabasında, sonra da ufak bir dükkanda süt satmaya başlar. Dükkanı kendisinin yaptığı biri siyah biri beyaz iki inek resmiyle süsler. Beklenmedik başarı kazanır. İşi büyütür, bu arada herkese veresiye verir. İki yıl içinde batar. İçki ve eğlenceye sığınır. 1900 civarında birikmiş parası biter, tamamen parasız kalır. Taşra kentlerine gider para kazanmaya çalışır. Toplumsal olarak en alt basamakta yaşar. Evi barkı, ailesi, kimlik kartı bile yoktur. Evi kent olur, kendini şehirin bir parçası kılar. Nerede resim yaparsa orada yatıp kalkar. Mum ya da gaz lambası ışığında çalışır. Resimlerini ya müşteri çıkarsa satar ya da her zamanki el açıklığı ile komşulara armağan eder. Yanından boyalarının bulunduğu valizi ve muşamba rulosunu hiç ayırmaz. Gururu ve dikbaşlılığı yüzünden arkadaşları "Kont" adını takarlar.

Astığımız ilk günler bu resimleri seyrederiz, zamanla arada bir bakarız; sonra da unuturuz. Onlara artık geçerken göz bile, atmayız; sessiz ve kendi başlarına dilsiz renkleri, figürleri, kompozisyonları ile yaşar dururlar.

Dar pantolon, ceket, çoğunlukla dik yakalı, yandan düğmeli gömlek ve geniş kenarlı şapka giyer. Tüm aşevleri, mandıralar, tren istasyonları, fırınlarda, tavernalarda, meyhanelerde, manavlarda tabelaları asılır. Sokaklar özel galerileri olur. Ne yazık ki çok az örnek günümüze kalır. Boyadığı duvar resimleri ve pencere camları ise tamamen yok olur. Bazen mutfaklarda nispeten sakin, ama genellikle de dükkanın tam ortasında masaları kenara çekip kalabalığın içinde çalışır. Molalarda karnını doyurup şarap içer. Çevreden atılan lafları duymamazlığa gelir bazen de öfkeyle fırçaları yere atıp basıp gider.

Sonra bir şekilde bir gün gelir resimleri değiştiririz. Evet, hayatımızın bazı dönemlerinde çeşitli resimler girer çıkar, duvarlarımıza. Bu resimleri gören, onları beğenen arkadaşlarımız bizi sevindirir. Beğenildikçe resimlerimizi daha da çok severiz. Onlarla ilişkimiz yoğunlaşır.

Patronlarından her zaman şarap şişesinin dolu olmasını ister. 1912 yazında ressam Kiril Zdanevich, Mikhail LeDentue ve Kiril'in kardeşi şair Ilya Zdanevich yaz tatili için Tiflis'e gelirler. Ona rastlarlar ve çok heyecanlanırlar. Resimlerini alırlar. Bazı eserleri Moskova ya gider. 1913'de Mishen sanat topluluğu eserleri ilk kez sergiler. Sanatını ressam Henri Rousseau ile karşılaştırırlar. Moskova'da sanatçının kişiliği ve resimleri büyük heyecan yaratır. Gazeteler "doğuştan ressam" diye bahseder. Adresini verip yardım çağrısı yaparlar. Adres bir şarapçı dükkanıdır. Kimse yardım göndermez ve bu sırada dünya savaşı başlar.

Bu arada okuyarak, görerek, dinleyerek pek çok şey öğreniriz resim sanatıyla ilgili. Van Gogh'un kulağını kestiğini bilmeyen var mı? Ya da Mona Lisa'nın asırlardır nasıl gülümsediğini?.. Bilgilerimiz çeşitli bahanelerle artar; yaşam işte.

Muşamba bulamaz, iyi yağlı boya bulamaz. İçki satışı yasaklanır. Boyalarını gaz sobasının üzerine koyduğu cam parçalarında biriken isle yapar. Bazı Rus ve Gürcü ressamları ona hayran olur bazıları da hiç beğenmez. Yalnızlığı ruh ve fizik sağlığını kaybeder. 1916'de yaşamının son iki yılında çöker, akli dengesini yitirir. Kış ortasında paltosuz gezer. Boya kutusunu yitirir. Boyalarını sırtına vurduğu bir çuvalda taşır. Onu da kaybeder, boyaları fırçaları cebinde taşımaya başlar. Tek başına içer. Sık sık adres değiştirir. Tek değişmeyen şey resim yapmayı sürdürmesidir. Yardım paralarını hemen içkiye verir. 1917 baharında artık sürekli kafasını, ellerini oynatarak aynı sözleri tekrarlar. Resimleri dergilerde kapak olarak çıkar. Herkes tanır artık onu. 1918'de bir başka kente, Zestafoni'ye gider. Bir şarapçı için bazı resimler yapar. Tekrar Tiflis'e döner. Bir şaraphanenin bölmeyle ayrılmış bir köşesinde paçavralara sarılıp yatar. Ara sıra bir iki iş yapıp karnını doyurur. Tekrar kaybolur. Adı bilinmeyen bir dilenci olarak hastaneye yatırılır. Kısa bir süre sonra huzura kavuşur. Mezarlığın kimsesizlere ait köşesine gömülür. Mezarı halen de bulunamamaktadır.

Фрагмент
Ayrıntı

Geride adı: Niko Pirosmani, ve eserleri kalır.

İki dip notu: 1 - Picasso ölmeden kısa bir süre önce Pirosmani'nin portresini yapar. 2 - Yaşamı filme alınır, son karede boş, yarı karanlık, izbe bir odada boş içki şişeleri arasında resim yapan Pirosmani ile perde kararır.

Bu arada bazen bir ayrıntı dikkatimizi çeker. Mesela, ünlü Picasso ölmeden kısa bir süre önce bir başka ressamın resmini yapmıştır. Neden acaba? Tamamlanmamış bilgidir öğrendiğimiz ama n'apalım, yaşamımızda eksikliklerle düşe kalka geçmez mi? Evet: Bakkal, taze ekmek, sigara, resim, kahvaltı, şehir, köy, yumurta, bilet, düğme, şemsiyesizlik, TV programları, okullar, öğretmenler, aşk, korku, gelecek, gökyüzü, Amerikan polisleri, şehirlerarası otobüsler, bayat yufkalar, beklemeler, umut etmeler, zannetmeler...ile sürüp giden hayatımızda bazen de 'ressamın biri'yle ilgili bir yazı okur, geçeriz.

Kâğıthanede bu buruşuk ve üzeri pütürlü kâğıt tabakası önce düz bir tahtanın üzerine konur

Mavi mavi kitap yelleri

"Kitap alayım bari" dedim. Geceydi. Kitapçıya girdim. Dizi dizi kitaplar.

Mini mini kitaplar. Kitapların en irisinin en az yüz-iki yüz katıyım. Kendime güvenim arttı. Göğsümü gere gere dolaşmaya başladım.

Bir kitabı aldım elime. Bıraktım. Bir başka kitabı aldım elime. Bırakamadım. Enteresan bir kitap.

Sarı kapaklı. Altın kitaplardan altın rengi bir kitap.

Kapakta kocaman bir fotoğraf. Elleri şakaklarında bir adam. Kravatlı, takım elbiseli. Adam kitabının kapağına fotoğrafını koyduğuna göre kendisini çok mühim bir şahsiyet olarak görüyor olmalı. Anladık da elleri niye şakağında? Ben onu sorarım. Ezan okuyor deseniz değil, eller kulakların önünde. Çok düşünceli, derin birisi olduğunu mu anlatmaya çalışıyor? Kravat ve derinlik! Sanmıyorum.

Kapağı incelemeye başladım.

En üstte **Cenk Koray** yazıyor. Hemen altında **"Kur'an-İslamiyet, Atatürk ve 19 Mucizesi"**. Sadece **19** rakamı maviyle yazılmış, diğerleriyse kırmızıyla. Mucizenin rengi mavi olsa gerek. İnsan yaşadıkça neler öğreniyor!..

Başlığa bir daha göz attım. Anladığım kadarıyla kitapta bütün meseleler getirilip **19**'a bağlanmış. İçinde neler olup bittiğini kapağına yazan bir kitapla ilk kez karşılaşıyorum.

Bu durumda kitabı açıp da okumaya hiç gerek yok. Herşey ortada zaten.

İyi de neden bu isim? Dayanamayarak kitabın ilk sayfasını açıyorum. On ikinci basım yazıyor.

Ekimde dört baskı. Kasım daha iyi. Beş baskı. Atatürk'ün ölümüne denk geldiğinden belki de. Aralık biraz durgun. İki baskı. Kış, odun kömür, havagazı masrafları artınca kitaba ayrılan para azalıyor. Belki ondandır.

Enteresan gerçekten, kapağında "Kur'an-İslamiyet, Atatürk ve (maviyle) 19 Mucizesi" yazan bir kitap, dört ayda on ikinci baskıya ulaşmış. Çok az bana sorarsanız.

Bu tarz kitapların en az iki yüz baskı yapması gerekir, sevgili memleketimizde. Bazı eksiklikleri var tabii, bu nedenle az baskı hadisesi ortaya çıkmış.

Şöyle ki, kitabın adı: "Kur'an-İslamiyet, Atatürk, Aleviler, Abdullah Öcalan ve ilk öğrenimlerini gören mini mini yavrularım" olsaydı, durum çok farklı olabilirdi.

Alevilerin, Sivas davasının sonuçları ve Güner Ümit'in ardından gündemde yeniden yer almalarıyla, Ekim ayından itibaren ilkokulların zaten açık olup mini mini yavrularımızın ve ana babalarının okul meselelerinin başlamasıyla kitabın baskı adedinin elli, hatta altmışlara ulaşması, Martta Nevruz, Ağustos'ta PKK'nın kuruluş yıldönümü vesilesiyle de rak(k)amın yüzlere, iki yüzlere fırlaması an meselesi olabilirdi. Ama olmamış. Düşüncesiz davranılmış. Yazık. Fakat şeyi unutuyorum. Neyi unutuyorum? Şeyi unutuyorum. (Maviyle) **19** mucizesinin, ilavelerimle ilişkisini unutuyorum. Bak, işte görüyor musunuz? Çuvalladık. Doğru ya, **19** ile bir tür ilişki kurmaları lazım ki hepsinin, eleştirilerim anlam kazansın. Değil mi? Değil değil tabii.

Bi bakalım, A l e v i l e r sözcüğündeki harfleri alfabeye göre numaralandırıp topladığımızda yüz üç rakamını buluyoruz. Yüz üç: **19**'un beş katından sekiz fazla. Zaten sekiz de **19**'dan on bir eksik. İnanılır gibi değil. Ve on bir de, **19**'dan sekiz eksik. Böyle gidiyor. Şaşırtıcı. Çok şaşırtıcı.

İkincisi, Abdullah Öcalan. On dört harf. Peki, nerede yaşıyor kendisi? Bekaa da. Bekaa. Peki, Bekaa kaç harf? Beş.

On dört artı beş ne eder? **19**.

Görüldüğü gibi mucizeler arasında dolanmaya başladık bile.

Heyecan verici.

Sıra son ilavemize geldi. Sakin olun.

"İlköğrenimlerini gören mini mini yavrularım" daki harfleri bi sayıverelim bakalım. Kaçmış? Otuz sekiz. Yani **19**'un iki katı. Ürktünüz değil mi? Ben de çok ürktüm.

Hatta benim dilim damağım bile kurudu. Sizi bilmem.

Mucizeler mavi olurlar ve insanı böyle ürkütürler işte. Kolay değil yani.

Şu ana dek kitapla ilgili iki temel eleştirim oldu. Açıklayayım. Birincisi kitabın özetinin isim olarak kapağa yazılması, ikincisiyse bu özetin kısa olması ve az önce saydığım satışa katkı unsurlarıyla yeterince zenginleştirilmemiş olması. Kitabın bir eksiği daha var. Hazır aklıma gelmişken belirteyim. Bu kitabın bir yazarı daha olmalıydı. O da sayılara çok meraklıydı, hatırlarsınız. Askeri Picasso eksik. Bir "Guernica" yaratıp aramızdan ayrılarak Marmaris'e balık avlamaya giden bu zat'a en azından önsöz yazdırılmalıydı. Unutulmuş. Ahde vefasız bir milletiz vesselam. Her neyse.

Kitabı okumaya gerek duymadığımı ifade etmiştim.

Ancak heyecanla **19.** sayfaya bakma isteğime engel olamıyorum. Çevirip, bakıyorum. Bir mucize bekliyorum. Fakat hiçbir değişiklik hissetmiyorum. En azından yüzümdeki sivilcelerden bir ikisinin geçmesi mümkün olabilirdi. Olmuyor. Mucizeden eser yok. Tabii, bir miktar hayal kırıklığı ortaya çıkıyor ister istemez.

Bari sayfalarını şöyle hızla bir çevirsem. Fena fikir değil. Çeviriyorum. Sol elimle sondan başa doğru çevirmeye başlıyorum, kitabın ismine uygun olarak. Farklı, hoş bir serinlik hissi yalıyor yüzümü, özellikle yüz otuz üç ile yüz sekizinci sayfalar arasında. Yüz otuz üç **19**'un yedi katı zaten. Esintinin neden farklı olduğunu fark ediyorsunuz. Kitabın sayfalarının serinlik olsun diye çevirirken bazı başlıklar takılıyor gözüme.

Yüzüncü sayfada "Hazret-i İsa çarmıha gerilmemiştir" bahsi var. Tam sekiz sayfa. Cenk Koray çok alem bir adam doğrusu. Hem İsa'nın çarmıha gerilmediğini söylüyor hem de aynı nedenle sekiz sayfa yazı yazıyor. Emin değil herhalde.

Doksan dokuzuncu sayfada "Domuz eti yenebilir mi?" diye soruyor. Muhtemelen cevabını da vermiştir. Soruyu ben sormadığıma göre cevabın ne olduğunu da merak etmiyorum. Madem kendi sorusunu kendisi cevaplıyor, o zaman ben de ona şöyle derim: "Kendin yazmışsın, kendin oku." Cevap nasıl ama?

Arka kapakta yazarın başka bir pozunu bekliyor insan, ama yok. Kendisiyle ilgili bilgileri yazmış.

Bakalım onun için neler önemli, kendisine dair.

Nerede doğduğunu yazmamış, hangi okulları bitirdiğini yazmış. Onları da eksik yazmış. İlkokul meçhul. Medeni durumunu, bildiği yabancı dilleri, gittiği ülkeleri yazmamış. Tuttuğu futbol takımını yazmış. "Hasta derecede Beşiktaşlıymış, ama FB ve GS'yi de çok seviyormuş."

Peki ya Trabzonspor, Bursaspor, Adanademirspor hakkında ne düşünüyor? Belli değil. Trabzon'da, Bursa'da, Adana'da kitapçıların bulunmadığını ya da kitabını büyük şehirlerde sadece üç büyük kulübün taraftarlarının alacağını zannediyor? Aldanıyor. Diğer takımları da çok sevdiğini yazsaydı kitap şimdi çoktan on sekizinci baskıya ulaşırdı. Hata yapmış.

Arka kapakta yazılı başka sözcükler de var.

Girişi şöyle. "Ateist olarak yola çıkış. 1968'de Kuran-ı alıp okuyuş ve Allah'ı buluş. Cenk Koray'ın hayatının özeti bu."

Özetlere meraklı. Kitabının tamamını ön kapakta, hayatının tamamını arka kapakta özetlemiş. Arka kapağın alt kısmında kitabın ISBN numarası var. Beyaz fonda siyah çizgilerin üzerinde rakamlar. 975-405-494-0.

Yine başlamamalıyım. Haklısınız ama dayanamıyorum. Dokuz yedi daha... Tamam, tamam vazgeçtim

Kısacası her şeye rağmen iyi kitap. Genel yetenek sorusu gibi **19**'a giden çeşitli yolları bulup zihin cimnastiği yapıyorsunuz.

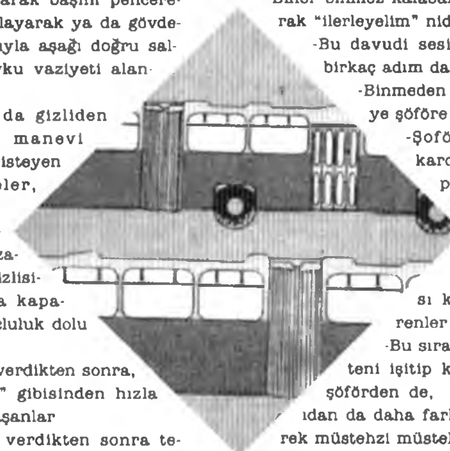
Özellikle serinlemek isteyenlere, sol elle hızla çevirişte yüz otuz üç ile yüz sekizinci sayfaların arasını şiddetle tavsiye ederim. Farklı, gizemli, mucizevi bir esinti. Mavi mavi kitap yelleri.

Ayrıca deniz böceklerinin iri kabukları da bu iş için kullanılır

Otobüs dolaylarından alınma bir türküye

-Hangi koltuğa oturayım diye karar veremeyerek, ayakta kıpırdanarak dikilenler
-Oturanların hangisinin yanına oturayım diye hem yürüyüp hem düşünenler
-Karar vermeye çalışırken yerlerin birer birer kapıldığını acı gözlerle izleyip, kendilerini suçlayarak geçmişlerindeki ilk günaha doğru yolculuğa çıkanlar
-"Olsun. Ben zaten iki durak ötede inecektim. Şimdi otur kalk, kim uğraşacak?" diyerek kendilerini rahatlatanlar
-Ön koltuklarda tırnak yiyerek caddelere, vitrinlere, yeşil ışık öncesi kaldırımlarda biriken millet birikintilerine boş gözlerle bakanlar
-Yol tıkandığında, özel arabalara nefretle bakanlar
-Otobüs durduktan sonra "bi dakka" diyerek yerinden kalkıp zar zor inmeye kalkanlar, onlara yüksek sesle söylenerek kızanlar
-"Fırlama, zampara " demesinler diye kız yanına oturmayanlar
-"Ne derlerse desinler" diyerek kız yanına oturanlar
-"Orospu, yollu karı" demesinler diye erkek yanına oturmayanlar
-Oturanlar, ama bir köşeye ilişenler
-"Kim korkar hain milletten? Ne derlerse desinler" diyerek rahat rahat erkek yanına oturanlar
-Rahat rahat oturan kadınları görünce "acaba bir iş çıkar mı?" diyerek süzmeye başlayanlar
-"Kapıya dayanmayınız"ın n'sini madeni paraları ile sıkıntılı bir biçimde kazıyanlar
-Biletleri koltuk demiri ile deri kılıf arasına sıkıştırıp bıraktıktan sonra, oturdukları koltuğun derisini sessiz tırnak darbeleri ile yolanlar
-Oturdukları koltuğun altında kusmuk, tükürük ya da her hangi bir leke olup olmadığını sezdirmeden kontrol edenler
-Buğulanmış camları ellerinin tersiyle, melankolik bakışlarıyla, kağıt mendilleriyle, atkılarının ucuyla silenler
-Yarı boş otobüste, koşarak pencere kenarındaki boş tekli koltuklara yerleşip hemen dışarıya bakmaya başlayarak otobüsle ve dolayısıyla yer verme sorunuyla ilgisini kesenler
-Havasızlıktan, kokudan ya da sıcaktan camları söylenerek açanlar
-Havasızlıktan, kokudan ya da sıcaktan camları söylenerek açanlara biraz haset, biraz minnet biraz da kıskançlıkla bakarak sessizce terleyenler
-Kalabalıkta hiçbir yere tutunamayanlar,
-Hem kayışa hem demir boruya tutunup utanmadan bir de yanındakilerin ayağına basan doyumsuzlar
-Otobüs bozulduğunda, yeniden çalışacağına dair sarsılmaz bir inatla ve inançla şöförün "arıza var beyler" diyeceği ana kadar bekleyerek otobüsü en son terk edenler,
-Yaşlılara, çocuklu kadınlara yer vermemek için uyuma numarasına yatanlar
-Gerçekten uyuduğu halde yaşlıların kendilerine sert uyarıları nedeniyle uyananlar ve neye uğradığını şaşıranlar
-Kapıda durup yolu tıkayanlara kızıp indikten sonra kafasını sağa sola doğru oynatarak muhtemelen küfredenler
-Gece otobüslerinin camlarında, yanlarında ya da arkalarında oturan kızların yansıyan yüzlerini arayanlar
-Dizlerini koltuk arkalarındaki demire dayayarak başını pencereye usulca yaslayarak ya da gövdesinden dik açıyla aşağı doğru sallandırarak uyku vaziyeti alanlar
-Açıkça ya da gizliden "inleyerek" manevi baskı ile yer isteyen yaşlı teyzeler, amcalar
-Açıkça manevi baskıya zaten duyarlı, gizlisini ise havada kapacak kadar suçluluk dolu gençler
-Kalkıp yer verdikten sonra, "önemli değil" gibisinden hızla oradan uzaklaşanlar
-Kalkıp yer verdikten sonra teşekkür bekleyen, teşekkürü herkesin duyacağı şekilde dillendirilmeden oradan ayrılmayanlar
-Otobüs duraktan kalkar kalkmaz hemen düğmeye basan sağlamcılar
-Düğme basılı olduğu halde "Ne olur ne olmaz" diyerek bir kez daha basanlar

- Otobüs, düğmeye bastığı halde durakta durmayıp yoluna devam ederken bir türlü cesaret edip de "inecek var" diyemeyenler.
- Otobüs yoluna devam ederken cılız bir ses tonuyla "inecek var" diyerek, yanındakilerin kendisini yüksek sesle desteklemesine umudunu bağlayanlar
-Otobüs gene de durmadığında, gadre uğramış olmanın verdiği hüzünle etrafa çaresizce bakınarak tuhaf hazlar arayanlar
-Biner binmez kalabalıkta sert bir yüz ifadesi dolaştırarak "ilerleyelim" nidaları yükselten ilerlemeciler
-Bu davudi sesi duyarak ürken ve can havliyle birkaç adım daha atmaya yeltenenler
-Binmeden "Acaba Feriköy'den geçer mi?" diye şöföre soru soranlar
-Şoförün "Okuman yazman yok mu kardeşim? Allah Allah..." diyerek kapıları kapatıp hızla harekete geçmesininin ardından fırsat bu fırsat diyerek şöförle muhabbete başlayanlar.
- Şoförün davranışına dikiz aynası kanalıyla destek mesajları gönderenler
-Bu sırada bütün bu konuşmaları, olanı biteni işitip kendisini Feriköy yolcusundan da, şöförden de, destek mesajcısından da, fırsatçıdan da daha farklı ve üstün bir konumda hissederek müstehzi müstehzi gülümseyen gözlemciler
-"Boşluğa yürüyün" diye komut veren nihilistler
-Panik halinde abonman bileti isteyen son dakikacılar..
-Bileti verip vermemek için kararsızlıklar geçirip "Aman benden yana bakmasın" diye dualar edenler.
-Bakanlar, bakınanlar, mırıldananlar, kendi kendine konuşanlar, sessizce akan öfke ve sıkıntı ırmaklarında boğulmadan yüzmeye çalışanlar, SOVATLAR...

Kâğıthanede bu buruşuk ve üzeri pütürlü kâğıt tabakası önce düz bir tahtanın üzerine konur

L'den P'ye tv üzerine sosyo psikolojik bir alan çalışması

Araştırma: Değişik yörelerden (Teşvikiye, Çankaya, İkitelli, Ümraniye, Pişmaniye) seçilmiş 100 ailede, 226 denek üzerinde HABİRE soru yöntemi kullanılarak 10 Ocak - 29 Ocak tarihleri arasında uygulanmıştır.

Bilkent/Ankara, Boğaziçi/İstanbul, 9 Eylül/İzmir, Sütçü İmam/Kahramanmaraş üniversitelerinden seçilen master programlı öğrencilerle yürütülen çalışmaların kurgusu ve neticelendirilmesi aralıksız 98 saat sürmüş ve öğrencilere dolgun ödemeler yapılmıştır***Levi's***

Ön rapor aşağıdadır.

Amaç: Yeni ortaya çıkan bir canlı türü olarak 'televizyon ekranı ile konuşan insanlar'ı şöyle bir irdelemek.

Bulgular:

(A) Grubu: Açılmış televizyonu dolaysız muhatap kabul ederek, onunla yüksek sesle konuşanlar. TV'nin bu grup için canlı olup olmadığı belirlenememiştir. İlerde belirlenecektir, kısmetse ***Pepsi***

(B) Grubu: Televizyonun bulunduğu mekanlarda, açık ya da kapalı olduğuna bakmaksızın kendi kendilerine mırıldanarak konuşmaya başlayanlar. TV'nin bu grup için canlı olduğu belirlenmiştir, kesinlikle ***Pepsi***

(C) Grubu: Bununla da yetinmeyerek, ayağa kalkıp el kol hareketleri yapanlar. TV bu grup için de canlıdır, mutlak anlamda ***Pepsi***

(D) Grubu: El kol hareketi yapmakla da yetinmeyip, düpedüp söylenenler ileri geri, düzedüz bağıranlar dolu dolu, beddua ederek oh! pek güzel rahatlayanlar, dosdoğru çorap, terlik, yastık, kibrit çöpü fırlatanlar ***Pepsi***

(E) Grubu: TV programlarının bazı bölümlerine seçici dikkat gösterenler. Bu deneklerin programlardaki belirli ses ya da görüntülere aşırı bir ilgi gösterdikleri saptanmıştır.(bkz.aşağıya) ***Pepsi***

(F) Grubu: Bir gece önce izledikleri açık oturumlardaki, önemli buldukları cümle ve tavırları ertesi gün iş arkadaşlarına maç yorumlarını anımsatır tarzda tekrarlayanlar ***Levi's***

(G) Grubu: (Telefon ediciler) Bu grubun ekranda arka arkaya dizilmiş yedi rakam görmeye dayanamadıkları, böyle bir durumla karşılaştıklarında rakamları hipnotize edilmiş gibi art arda çevirerek rasgele konuşmaya başladıkları dikkatli uzman öğrencilerin gözlerinden ve soru formalarından kaçmadı***Pepsi***

(H) Grubu: (Zappingçiler) Bu grubun büyük çoğunluk oluşturduğu (hadi rakam da verelim %89) belirlendi. Zappingçilerin televizyona bakarken kumanda aletlerini ellerine flasterledikleri, daha da ötesi söz konusu aletleri programlar sırasında ağlayan bebeklerine susmaları için, çalan kapılarına açılmaları için, kuruyan çiçeklerine sulanmaları için, çirkin karılarına güzelleşmeleri için, sarhoş kocalarına ortadan kaybolmaları için çevirdikleri ve tuhaf yüz hareketleriyle bütün düğmelere teker teker bastıkları gözlendi ***Levi's***

100 ailenin tamamı da, tam bir görüş birliği içinde, açık oturumları, 'gece yapılan toplum/bilim seminerleri', 'TV mektebi' veya 'Gece dersleri' olarak algıladıklarını açıkladılar.

Araştırmanın ileri evrelerinde aile fertleri seçkin bir metni (***Pepsi*** satış mümessilliklerinin listesini) yüksek sesle okumaya tabi tutuldular. Ve yüz kelimede kaç hatalı okuma yaptıkları saptandı. % 46 sının metni yanlış okuduğu, %28'inin atlayarak okuduğu, %19' unun da okumayı hepten unuttuğu, hatta bu grubun %15'inin okumak yerine reklam cıngıllarını mırıldandığı %37'sinin ise okumayı yarıda keserek ***Pepsi*** istediği hayretle müşahade edildi.

Şimdi size araştırma süresi içinde karşılaştığımız en ilginç vakayı en aşağıda sunuyoruz. (Kesinlikle gerçektir.)

Son raporu bir dahaki sayımızda aktaracağız. Araştırma ilerlemektedir aynen memleketimiz gibi.

Teşekkür: Bu çalışmayı gerçekleştirmemizi sağlayan iki ulvi müesseseye, ***Pepsi***''ye ve evet evet, ***Levi's***'a huzurlarınızda şükranlarımızı borç bilir, çalışmayı sunmayı planladığımız uluslararası kongrelerde de biz biçare kullarından değerli katkılarını yol parası, otel masrafı, şu bu tarzında esirgememelerini dileriz.

Bilimsel çalışma yaptık, sokaklardan, evlerden torba torba rakam topladık. E kolay olmadı. Takım elbiselerimizi çıkarıp, ***Levi's***larımızı çekerek, buz gibi ***Pepsi***'lerimizi içerek biraz gezmeyi tozmayı hak ettik.

Öyle değil mi, efendilerimiz?

Bu denek sadece reklam programlarını zapp tarzında izlemekte ve aynı seslendirme sanatçısının **(Köksal Engür)** seslendirdiği reklamları hafızasına kaydetmekte, arada da yemek yemektedir.

Pepsi ve **Levi's**'in yüksek müsaadeleriyle, liste aşağıda sunulmuştur.

İŞTE LİSTE

1- Ana Britannica (Ansiklopedi),
2-Arçelik (Kampanya),
3-Arçelik (Bulaşık Makinesi),
4-Aygaz (LPG Tüp Dedantörü),
5-Aygaz (Soba),
6-Bridgestone (Lastik),
7-Cottonbar (Gömlek),
8-Calgon (Kireçten koruyucu),
9-Dyo (Boya),
10-Dardanel Ton (Balık),
11-Evin (Margarin),
12-Hacı Şakir (Granül Sabun),
13-Komili (Zeytinyağı),
14-Kelebek (Mobilya),
15-Kosla (Deterjan),
16-Linn (Şampuan),
17-Mc Donald's (Fastfood),
18-Maçips (Cips),
19-Mr. Muscle (Sıvı Temizleyici),
20- Nivea Visage (Krem),
21-Protex (Sabun),
22- Pamukbank (Bank 24),
23-Singer zigzag (Dikiş Makinası),
24-Scotch Brite (Bulaşık Süngeri),
25-Tat (Ketçap),
26-Pimapen (Pencere),
27-Demko (Lansman) ,
28-Olin (Zeytinyağı),
29-Solo (Tuvalet kağıdı),
30-Şokomigo (Kremçikolata),
31- Eti (Peynirli Çubuk Kraker),
32-ABC Matik (Toz Deterjan) ,
33-Vim beyaz (Krem Deterjan)

Kuru sabun sürülmüş mühre kâğıdın üzerinde düzenli hareketlerle gezdirilir

Köşe yazarları rehberi

Gazeteyi açtınız. Köşe yazıları. Bütün köşeleri tutmuşlar. Hemen okumak yok öyle. Köşe yazısı okumak kolay mı? Değil.

Zat-ı muhterem yazısının tepesine resmini koymuş. Neden koymuş? Demek ki onun için çok önemli. O zaman bizim için de çok önemli. İnceleyeceğiz. E bi yerde mecburuz.

İnceleme başlıyor. Nasıl?

Bakışlardan başlayacağız. Güzeel.

Nereye bakıyormuş bakalım. Yana, yere, göğe bakıyor.

Geçelim. Bizi ciddiye almıyor. Bize bakmayanı biz niye okuyalım?

Köşe yazarı dediğin öncelikle bize bakacak. Peki bize bakan herkesi okuyacak mıyız? Hayır.

Nasıl bakıyormuş bakalım. Bakalım.

Hafif çatmış kaşlarını, bilgiç bilgiç bakıyor. "Bak bak ben neler biliyorum, hepsini birazdan sana teker teker öğreteceğim" gibisinden gibisinden. Yazmaya meraklıysa ders kitabı yazsın.

Boş boş bakıyor, fotoğrafçıya poz vermiş, bize değil. Okumuyoruz kardeşim. Poza meraklısın. Al o yazılarını da fotoğrafçına oku.

Süzgün süzgün bakıyor, genç bir yüzü var. Hani "beni sevin de n'olur okuyun. Bakın aşağıda ne de duygusal şeyler yazdım" gibisinden. Geçelim. Yazılarına hayran herhalde; mektup yazsın o zaman, belki okuruz. Belki de okumayız.

Acı bakıyor, yüz çizgileri sert, bir şeylere kızmış. "Böyle şey olmaz kardeşim" diyor sanki. Geçelim. Belli ki dert yanacak. Üstüne resmini koymuş, altına derdini. Niye okuyalım? Çok istiyorsa dilekçe yazsın.

Dövecek gibi bakıyor. Vallahi biz yapmadık. Çocukluğumuza döndürecek bizi. Çok bekler. Geçelim.

Temiz temiz bakıyor. Kravatlı. Yüzü de temiz. Geçelim, bunlardan çok var.

Peki sadece bakışlar bir köşe yazısını okumak için yeter mi? Yetmez. Gülüş de lazım. Eveet.

Nasıl gülüyormuş, bakalım. Bakalım.

Yan bakmış, yılışık yılışık gülüyor. Soytarı bu. Barlarda programa çıksın, yazmak neyine?..

Gözlerimizin içine baka baka gülüyor. Gözleri kısık. Zeki havalarda. "Size birazdan ne naneler yumurtlayacağım, aklınız şaşacak" gibisinden. Çok biliyorsa, risale yazsın. Biz yine okumayız ama okuyan çıkar elbet.

Gülüyor, ön dişler meydanda. Maaşallah pek neşeli, gelsin de muhabbet edelim.

Zoraki gülüyor. İçten değil hiç değil. Zorla güldüğüne göre zorla da yazıyordur muhakkak. Gülmeye ve yazmaya çok emek harcıyor. Yazık. Niye bunca çile? Sussa keşke. Bir sussa hem gülmekten hem yazmaktan kurtulur. O da rahatlar, biz de.

Çarpık gülümsüyor. Tebessümü böyleyse yazısı nasıldır? Kim bilir? Ben değil.

Gülüyor, çok müşfik. Koruyan, kollayan bir gülüş. Baba, baba. Babacığım sen de mi yazar oldun? Neredesin, yerini söyle, bayramlarda elini öpelim.

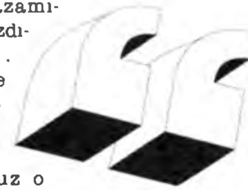
Gülüyor,üstüne de kara gözlük takmış. Karagöz gibi. Hah ha. Çok komik. Artist midir,nedir? Artistse oynasın. O oynarken biz geçelim.

Bakışı ele aldık, gülüşü de. Tamam mı? Olur mu hiç? Olmaaz.

Elleri nerede?

Çenesine koymuş bize bakıyor. "Ne diyorsunuz?" gibisinden. Ne, ne? Sen ne diyorsun? Görüşümüzü mü merak ediyorsun? Yazı yazacağına telefon et o zaman.

İşaret parmağı çenesinde. Bize bakıyor. Muhtemelen çenesi düşmüş, ona destek yapıyor. Acaba yazılarını nasıl yazıyor, sağ eli çenesindeyken? Solak olabilir ya da hah, bak bu daha kuvvetle muhtemel: Yazamıyor, yazdırıyor. Bizde okumayız, Recep'e okuturuz o zaman. Receep.

-Ne var abi?

-Bak bakalım bu köşe ne köşesi?

-Yaz köşesi ağbi.

-Aferim oğlum Recep.

Kalem gibi bir şey tutuyor. Sanki yazarken aklına birşey takılmış da ara vermiş. Bize soru soracak, cevap isteyecek. Yani ne demek istiyor? Yazdığını tam bilmiyor da, bize mi tamamlatacak? Geçelim.

Kollarını kavuşturmuş. Saati görünüyor. Saati ne marka? Herhalde yazıda ondan bahsetmez, di mi?

Dirsek meydanda. Şuna bakın hele, gösterecek bir şey bulamamış dirsegini göstermiş. Aklı sıra bizle dirsek teması kuracak. Oğlum öyle olmaz bize kafanın tepesini göster, biz de kafamızı yapıştıralım resmine kafa kafaya daha iyi anlaşırız.

Şimdi bitti mi? Artık okumaya başlayabilir miyiz? Hayır.

Fotoğraf renkli mi? Fotoğraf renkli. Aman da pek renkli. Rengarenk. Posterini verseydi keşke. Yazısını yazsa da olurdu yazmasa da! Geçelim.

Yakası bağrı açık. Topu topu iki yakasını biraraya getiremeyen, en az iki okurunu nereye götürür, Allah bilir?

Kravatı çarpık. Okuyucuya saygının zerresi yok. Kravatı çarpık olanın görüşleride çarpıktır. Yaa!

Kareli gömlekli. Hafife almış resmini, kendini. Yazıyı da hafi-

Afiyete doğru

Pazar öğlenleyin. Gazeteleri ve ekleri okumanızı bitirdikten sonra, mutfağa gidin, kirli bir tencerenizi alın. İçini iyice ova ova yıkayın. Üçte bir su doldurduktan sonra odanıza gidin. Tabi! onu unutacaksınız. Telaşla hatırlayınca mutfağa koşmayın. O sizi bekler. Fokurdayan suyun hemen yanında duran çubuk makarna naylonunu alın. Üstünden dikkatle yırtın, size direnecektir, çatal ucu ya da bıçak kullanın. Küçük, dar, uzun dikdörtgen naylonu yırtınız. Şimdi en zor kısım başlıyor. Paketin yaklaşık üçte ikisini yavaşça dışarı çekin. Sol elinizin avucu ile aşağıdan iterken sağ avucunuzla da binlerce makarna çubuğunu yukarıdan sıkın. Onları naylondan kurtarın. Elinizde dolgun bir makarna demeti oluşturun. Nefesinizi de hafifçe tutun ve sağ avucunuzu yelkovan istikametinde hareket ettirirken demeti aşağıdan sıkıca tutan/kavrayan sol elinizi de aksi yönde çevirin. Yüzlerce küçük kırılma sesinden oluşan birleşik bir 'kıtırk' sesi ile demet ikiye bölün-

Nakışlamada kullanılacak olanlar ayrıca boyanır ve cilalanır

fe alıyordur belki. Hafif yazı okunur mu? Hayıır.

Beline kadar resim olur mu? Olurmuş. Bel-boy mudur, nedir?

Kafası var, gözlüğü var, iki yakası birarada gömleği var, pek de güzel kravatı var. Yetinmemiş. Hırslı. Kemerini de gösterecek. Beline kadar poz vermiş. Peki ayakkabın nerede? O yok. Oldu mu şimdi? Biz okuruz, çok merak ederiz. Nerede senin ayakkabın bakıyim. Boydan poz veremedin, ayakkabını eline de mi alamadın be adam! Aklımız ayakkabındayken seni nasıl okuyabiliriz.

Bisiklet fanilası gözüküyor. Ayıp değil mi? Modernlik herhalde. Herkesler neden kravat takıyor o zaman? Kimse takmasın. Hatta pijamayla resim çektirsinler. Olur mu? Olmaz. Yazı da moderndir, anlamayız, geçelim mi? Evet.

Bakışları gördük, gülüşü, eli, kolu, dirseği görünmeyen bacağı inceledik.

Bitti mi?

Biter mi? Bitmeez.

Fotoğraf yazının neresinde? Tepesinde mi kenarında mı? Kenarında. Olaya eleştirel bakıyor arkadaş. Farklı bir anlayış getiriyor. O getire dursun, biz geçelim.

Fotoğraf çerçevesi nasıl? Düzgün mü, makasla mı kesilmiş. Yoksa tırtık tırtık mı? Özen var mı, özen? Yoksa biz de yokuz. Biz zaten yokuz. Biz her halükarda yokuz. Var mıyız?

-Efendim ağbi, bana mı sordun?

-Yok be oğlum .

-Ağbi o köşede kendi kendine ne mırıldanıp duruyorsun?

-Yazı yazıyorum. Şu konsolun ikinci gözünde bir vesikalık resmim olacak, onu bi zahmet bana getiriver.

-İyi de ağbi, bu senin bebeklik resmin, yastığın köşesinde çekilmiş, hem hem çok afedersin çükün göründü görünecek.

-Olsun be Recep ne farkeder.?

---

müş olacak. Ne kadar sakınırsanız sakının yine de civara dokuz on küçük parçanın saçılması kaçınılmazdır. Tespit edilmiştir. İstatistikseldir. Bilimseldir. Üzülmeyin. Boyları kısalmış iki küçük demetciği fokurdayan sulara diklemesine bırakınız. Diklemesine olması çok önemli. Rüzgarda sazlar gibi yarısı suda yarısı dışarda bir öbek oluşacak karşınızda, şaşırmayın. Tahta kaşık ya da metal kaşık, o da kirliyse çatal, o da kirliyse çatalın tersini diklemesine (yine) artık kaynamayan suya batırın. Önce öne doğru dört tur, sonra yavaşça geriye doğru dort tur gezdirin. Çatal sapı ya da kaşık tencerinin duvarlarına değmeyecek, aynı zamanda da tencerenin orta noktasına yakın olmayacak. Uygun bir mesafede yol alacak. Suyun üzerindeki dik kuru makarna çubukları suya batana kadar dalgın dalgın karıştırmaya devam edin Tüm makarna çubukları suya baltıktan sonra elinizdekini yavaşça sudan çıkarın. Bu sırada suyun içinde yarattığınız süratle, hâlâ dönmekte olan çubukları kısa bir süre seyretmeniz size huzur verebilir, unutmayın. Tencere kapağını hafifçe aralık olarak kapayın. Ateşi biraz kısın. Ateş siz onu kısarken sönecektir, yine yakın ,yine sönecek üçüncüde ancak ateş ayarını tutturacaksınız, unutmayın. Etrafı temizleyin, sağı solu düzeltin, beş dakikada bir gelip tenceredeki makarnalı suyu aynı yöne doğru yine karıştırın. Dördüncü turda, yani yirmi dakika sonra biraz evvel yıkadığınız artık temiz olan çatalla tencereden üç dört çubuk yakalayın ve çeşmenin altına götürün, soğuk suda biraz yıkayın, bu arada musluk suyunun şiddeti ile küçük makarna grubunun yarısı lavaboya dökülecektir. Kalanları yavaşça ağzınıza yaklaştırıp, üfleyip ısırın, yeyin Yumuşak olmalı, kıtırtı sertlik olmamalı. Eğer öyleyse ateşi söndürün. Sonra...

(...süzgeç deyip geçmeyin. ***hangi yağ nasıl,*** tuzu unuttuğunuzda, **soğuk suyun rolü**, *tahta kaşığın zamanı*, **sos-makarna ilişkisi**, *kime hangi tabak*, **perde desenlerinizin makarna seçimine etkileri**, *kaşık nereye konur?*, **2.Cumhuriyetçilerin makarna anlayışı**, *İtalya'nın Fachetti, Benetti, Anastasi ve diğer dünyaca meşhur makarnaları*, **ünlü Endonezya'lı makarna kralı Tostao'nun Fransız Riviera'sındaki aşk geceleri** ve diğer püllü noktaları **açıklamalarımız önümüzdeki sayılarda devam edecek...)**

"

İş artık aharcılara gelmiştir

